

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

LIBERTATEA - LA CE BUN?

Conf. univ. dr. Sultana CRAIA

Trăim într-o societate democratică, în care oricare dintre cetățeni pretinde drepturi și libertăți, ca pe ceva de la sine înțeles. Aceste drepturi și libertăți au fost obținute cu greu, cu eforturi și sacrificii, morale, materiale, ținând de chiar viața unora dintre cei care au luptat pentru ele. Lupta a durat secole, iar prețul libertăților de azi a fost uriaș. În mod paradoxal, oamenii care s-au născut și trăiesc în regimuri democratice nu mai prețuiesc aceste libertăți. Mai mult, pe unele nici nu le cunosc. Le pretindem, dar fără a le cunoaște și fără a le utiliza în mod inteligent și creator.

Conceptul de *libertăți publice* (întotdeauna la plural!) s-a constituit târziu, în a doua jumătate a secolului XX, în legătură cu dezvoltarea regimurilor democratice, a spațiului public, a interesului pentru Banul, Binele și Bunul public. Termenul se referă la un *ansamblu*, iar libertățile publice presupun, după definiția lui Jean Morange (*Libertățile publice*, Editura Rosetti, București, 2002, traducere de Sebastian Vlad Mangrău), „ca statul să recunoască indivizibil exercitarea unui număr determinat de activități, la adăpost de orice presiune exterioară”. Autorul francez explică elementele definiției: „sunt *libertăți* pentru că este permisă exercitarea lor fără constrângeri și sunt *publice*, deoarece revine organelor statului, titulare ale suveranității juridice, să asigure realizarea condițiilor de exercitare”.

Se impune o disociere între noțiunea de *libertate* și aceea de *drepturi*, deși cele două concepte funcționează

împreună, în aceleași tipuri de societate. Drepturile omului și cetățeanului, așa cum au fost ele formulate în 1789, ilustrează relația dintre acestea.

În ambele situații, esențială este relația dintre stat și cetățean. În mod evident, libertățile publice se referă la statutul de *cetățean* al individului și nu la acela de *supus*.

Cetățeanul, într-un stat democratic (atunci când democrația este reală și autentică), are îndatoriri asumate și libertăți garantate de stat, în măsura în care exercitarea acestora nu prejudiciază alți cetățeni, și care sunt egale pentru toți. Acestea sunt determinate juridic, dar și asimilate de conștiința sa civică. Această conștiință este marcată de nivelul de informare a cetățeanului, de mentalitatea dominantă în societatea în care trăiește și de propria capacitate de a reflecta asupra conținutului conceptului. Este foarte posibil ca numeroși cetățeni neinformați și cu mentalitate de *supuși* să nu-și cunoască drepturile și să nu uzeze de libertățile de care dispun, pentru simplul fapt că nu resimt nevoia să folosească aceste libertăți. Ei se situează astfel voluntar sau din indiferență în afara condiției de cetățean, aceasta fiind însă alegerea lor, așadar o formă de libertate publică, întrucât nimic nu-i constrânge la o altă atitudine.

Într-o societate caracterizată printr-o slabă informare a cetățenilor se manifestă un anume paradox: libertățile publice au fost afirmate/obținute în timp, cu costuri mari și eforturi considerabile, dar, odată accesibile, valoarea lor în mentalul colectiv a scăzut.

(Continuare în pag.3)

Haretiștii beneficiază și de o modernă bază sportivă. În complexul propriu din București se află un stadion cu 10.000 de locuri, terenuri de fotbal, tenis, volei, handbal, baschet, atletism.

Filosofia românească, purtătoare de valori universale

Prof. univ. dr. Gh. Al. CAZAN

Ca pretutindeni, și filosofia din anii 1850 și până în anul acesta, a fost – cum, *mutatis mutandis*, s-a autodefinit filosofia oricărui timp – produsul superior al spiritului poporului, opațul cu dără de lumină de care era nevoie în nopți cu cer întunecat. Istoria românească a ultimilor 150 de ani nu a făcut figură minoră față de lecția universal-valabilă a istoricității filosofiei. Luptele empirice, mărunte, dezolante, meschine, adeseori jalnice, ca pretutindeni în istoria contemporană a tuturor, ori cu sens transformator, rareori au avut, și aici, altfel nu s-ar fi putut, ecouri filosofice de o asemenea mare diversitate și de un atât de coplesitor război încât, privindu-le, îți vin în minte vorbele lui Miron Costin despre gândul ce „se sparge” la spectacolul dezolant al istoriei tragice. Totuși, nici ce pare a fi hărțuială dezolantă a empiriei reale nu este expresie simbolică a haosului, a vreunei presupuse întâmplări pure sau a alteia, cu imaginară realitate transcendentă. Suntem în istorie: a faptelor și a înfăptuirilor, a ideilor, a reprezentărilor, a mentalului care se articulează în și cu forme de cele mai multe ori derutante nu doar pentru conștiința comună.

Însemnările de față detestă orice tip al apologiei, orice îndeletnicire a denigrării filosofilor, laude desuete, proptiri interesate în texte cu indecență selectate, minimalizări voit mascate cu scopul, sărac în spirit, de a reduce valorile filosofiei românești la stadiul primitivității elementare, pe care hermeneuții, minori ca valoare și mistificatori în ordinea exercițiului lor le aruncă în lumea culturii ca și când aceasta ar trăi ca orbul care își refuză nevoia căutării razei de lumină.

Un prim demers al nostru îl constituie analiza *Filosofiei lui Maiorescu* în ipostaza ei de reper fundamental al întregii creații a acestuia, dar și ca dat cu funcții major institutive pentru cursul culturii române din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și din primele decenii ale secolului al XX-lea. *Spiritul critic* introdus de Maiorescu în spațiul spiritualității românești a vremii a constituit baza dezvoltării cu arii largi de cuprindere. Filosofii au receptat și aveau să dezvolte săvârșirea lui Maiorescu, împlinind-o cu valori noi. Deși, în ciuda unei îndelungate tradiții, un maioricism în filosofie e mai degrabă o frumoasă poveste decât o minunată realitate.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, deci în același timp cu Maiorescu, au durat operă filosofică *Eminescu, Constantin Dobrogeanu*

Gherea și Vasile Conta. Cunoașterea acestora ar fi un al doilea obiectiv. Datul cultural al acelei vremi poartă pecetea creației lor filosofice. Maiorescu, Eminescu, Gherea, Conta, dialogul și confruntările dintre ei, polemica deschisă dintre Maiorescu și Gherea, cea indirectă dintre Maiorescu și Conta etc. definesc tonul epocii. **Consecințele integralei operei fiecăruia în parte și ale tuturor laolaltă au fost îndelungate. Varii straturi ale culturii, vieții sociale și politice din România secolului al XX-lea, orientări, direcții ale acestora au găsit, în opera celor patru, principal referențial teoretic.** Unele mișcări practice de mare anvergură și neîndoioasă perenitate se extrag, la rândul lor, din creația unuia sau altuia dintre edificatorii cu numele de mai sus. Și azi, niște dezbateri, fie ele politice, literare, estetice, de critică literară, ori de altă natură, sunt răscolite de concepții dezvoltate de ei. Așa încât, a-i ști pe Maiorescu, Eminescu, Conta, Gherea în chinurile căutărilor filosofice și ale implicării sale asupra unei societăți, care întârzie racordarea la construcțiile istoriei contemporane pentru a trăi satisfăcută în trecutul pe care acestea, adică istoriile contemporane, îl ridiculizau copios, nu este pierdere de vreme.

(Continuare în pag.6)

Limba română este patria mea

CLIPA DIN SUNET DEVINE CUVÂNT...

Prof. univ. dr. Carmen STOIANOV

chiar peste Ocean și ne vin înapoi prin Top 10 și...prin câte alte și alte căi... Dar s-a gândit, vreodată, cineva dintre trecătorii aceștia grăbiți, de astăzi, cât de adânc ne este implantat cip-ul memoriei cântecului românesc?

Înșăși etnogeneza muzicii românești este datoare solului folcloric, ca și datelor esențiale ale psihologiei noastre; dacă granițele noastre sunt stabil marcate pe hărți, granițele limbii noastre muzicale sunt atât de extinse încât nici îmbrățișând planeta nu am putea-o cuprinde pe de-a-ntregul! Evident – în mod metaforic...

A te cufunda în universul limbii române muzicale, a intra în studiul muzicii noastre nu este doar o datorie, ci este o bucurie a sufletului. Și un act de un remarcabil firesc, totodată... Și-mi vin în minte două amintiri, povestite de colege de facultate...Prima amintire: excursie prin munți. Întâlnire cu un cioban „Ce faci acolo, în orașul tău, de unde ești?” „Sunt studentă, învăț” – a răspuns, simplu, colega mea. „Ce înveți?” „Muzică” – a răspuns ea. Ciobanul a fost consternat: „Cum adică, muzică?!? Păi, ce, muzica se învață?!? Și a scos o fluieră din care i-a zis o doină... Așa, de învățare de minte...Se vede că limba noastră muzicală sălășluiește, neștiută, în noi... A doua amintire: la radio – muzică populară. Nu avea timp de radio, învăța și cuvintele din cântec îi întrerupeau șirul gândurilor. Se străduia să memoreze, se pregătea de ultimele examene din sesiune. A închis radioul, frângând, brutal, chingerea unei balade despre neasemuita Chira Chiralina... Imediat după terminarea examenelor, începea o vacanță care i-a purtat pașii departe de țară. Pe stradă – difuzoare la care se transmitea muzică din țările ce alcătuiau – la acea dată – Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice. Imediat

ce a auzit un cântec moldovenesc, înima i-a stat în loc; recunoscuse limba sa muzicală. S-a apropiat de difuzor și nu s-a dat dusă de acolo până ce programul a încetat. Reîntoarsă în țară, a deschis, cu un gest automat, radioul. Era muzică populară. L-a închis...gest reflex... Se vede treaba că nu mai avea nevoie de limba muzicală a țării sale. Acum era acasă cu totul... era, cu totul, în limba română, patria sa...

Se amintiri ne clădim de-a lungul vieții cu și despre noi, cu și despre limba noastră muzicală?

De la cântecul de leagăn, acel „nani nani” cu rapel de „andare a nana”, de la primele cântece de învățătură – „melc, melc”, „podul de piatră” la „Ierul Ier, florile dalbe” și, mai departe, pe scara vârstelor, la refrenele de dor de la ceasul iubirii și apoi la cele ce ne leagă - prin fire nevăzute – de fiecare eveniment ce ne marchează trecerea prin viață, limba noastră muzicală continuă să ne însoțească, asemenea unei umbre de lumină; este o limbă a cărei gramatică nu se învață, dar care stă, asemenea unui inger păzitor, la fiecare colitură de gând sau, cum o spune Nicolae Dan Frunteleat, un poet aninat în lacrima neamului, „Fă-mă, Doamne lacrimă!.../ abia atunci voi începe să sper/imi voi aduce Carpații acasă/ și răurile și iarba strămoșilor/și limba mea luminoasă...”

Să vrei să faci o transcriere a gândului muzical românesc din limba vie muzicală pe portativ poate părea cea mai zadarnică acțiune; ceea ce i se potrivește este curgerea limpidă prin ecou de inimă, o curgere în care clipa din sunet devine cuvânt și tăcere totodată. Pentru că doar în tăcere putem auzi cântecul interior al limbii noastre muzicale, așa cum a înțeles-o și a transcris-o din cuvânt în cântec și – înapoi în cuvânt – un ilustrator al Blajului de secol XIX, pe numele lui - Iacob Mureșianu...

● Programele de masterat – calea spre excelență

pagina 2

● Studenții întreabă. Profesorii răspund.

pagina 3

Puncte de vedere

CRIZA IMOBILIARĂ. EROARE DE PARCURS SAU EȘECUL MANAGEMENTULUI CU ȘTAIF?

Prof. univ. dr. Ion A. POPESCU
Prof. univ. dr. Victor A. STOICA
Prof. univ. dr. Aurelian A. BONDREA

Dimensiunea magnitudinii seismului este fără precedent. Este firesc să ne punem întrebarea care sunt, pe de o parte, cauzele, iar, pe de altă parte, efectele – pe termen scurt, mediu și îndelungat, în SUA și în lume – propagate de această criză atipică, în condițiile în care orizontul pare a fi deja întunecat de alta, la fel de înspăimântătoare, și anume, aceea a producției și comercializării produselor alimentare.

Declinul pieței subprimelor și abundența titrizărilor

Totul a pornit de la mica piață a subprimelor în numele căreia s-au oferit credite ipotecare cu risc

ridicat. Banierii americani au acordat credite imobiliare gospodăriilor cu venituri foarte modeste, puțin solvabile, calculând capacitatea lor de împrumut în raport cu valoarea casei cumpărate. Sistemul a funcționat atât timp cât prețurile imobilelor creșteau. Efectul pervers al acestui mecanism s-a solidarizat cu începutul replierii imobiliarelor în Statele Unite în 2007. Gospodăriile nu mai erau capabile să-și ramburseze împrumuturile și instituțiile de credit care le acordaseră s-au prăbușit. Din acest moment, criza s-a difuzat apoi la întregul sistem financiar prin canalul titrizării, adică prin tehnica aparută în anii 1970 și constând din a transforma împrumuturile bancare în obligațiuni cumpărate de investitori

din întreaga lume. Dar criza este și mai generală, consecința a exceselor observate pe piața creditului din

făcând creditul foarte puțin scump, dusă de președintele Rezervei federale americane (Fed), Alan

Întrebare: De ce Statele Unite au un rol mai particular în această problemă?

Băncile sunt, de asemenea, englezești, japoneze, franceze... și, mai ales, mondializate.
Christian de Boissieu: Deoarece această criză numită a „subprimelor”, își are începutul în criza imobiliară din Statele Unite. Într-adevăr, scăderea prețurilor locuințelor în Statele Unite, pornind de la mijlocul anului 2006, a făcut să apară, din august 2007, fenomene de supraîndatorare a împrumutaților și fragilitatea împrumutaților (în special a băncilor). Odată criza apărută în Statele Unite, ea s-a răspândit logic în restul lumii, via globalizarea financiară și interdependențele strânse dintre diferitele bănci.

Termeni cheie: subprime; titrizare; bulă speculativă; hedge funds; crah rampant; Fed; SEC; colateral; FDIC; risc sistemic.

Falimentarea unor bănci americane cu o impresionantă carte de vizită (Goldman Sachs, Lehman Brothers, Merrill Lynch, Morgan Stanley, Washington Mutual) a declanșat - aproape instantaneu - o avalanșă de proporții apocaliptice, rețezând, fără ezitare și omenie, destine, proiecte și programe, altfel perfect realizabile. Încă o dată, în civilizația materială, bine cunoscutul principiu al dominoului a fost de neoprit, concretizându-se, cu precădere, în: prăbușirea burselor; reducerea ritmului producției, în special în industria autovehiculelor; diminuarea drastică a investițiilor.

Statele Unite. În anii 1990, politica monetară foarte suplă, adică a unor rate ale dobânzii foarte scăzute,

Greenspan, a condus la formarea unei bule speculative la Bursa din New York, în special, pe valorile

Internetului. Aceasta s-a spart în primăvara anului 2000. După acest crah, politica monetară a Fed a devenit din nou suplă pentru a permite economiei americane să se relaxeze. După atentatele din 11 septembrie 2001, ratele dobânzii au scăzut chiar la 1%. Această reducere a costului banilor a condus la stimularea consumului gospodăriilor americane, cumpărărilor de locuințe și investițiilor întreprinderilor. Totodată, ea a permis finanțării să multiplice mecanismele de împrumut din ce în ce mai sofisticate și din ce în ce mai îndrăznețe. „Creditele au acționat ca niște steroizi pentru a dopa creșterea americană. Dar există și un revers. America este astăzi în cură de dezintoxicare”, explică Joseph Stiglitz, economist, Premiul Nobel pentru economie în 2001. Criza este de durată, deoarece ea privește de

acum înainte ansamblul creditelor și nu numai cadrul restrâns al creditelor imobiliare cu risc americane. Toate tipurile de credite (pentru automobile, de consum etc.), care au fost titrizate, sunt de acum înainte atinse. În același timp, ea nu afectează numai instituțiile care au acordat credite imobiliare cu risc în Statele Unite. Ea atinge toți actorii financiari care au investit, prin mecanismul titrizării, în piețele de credit (bănci, hedge funds, asigurări, fonduri de pensii, fonduri comune de plasament etc.). De altfel, criza este alimentată de sentimentul de neîncredere, existent pe piețele interbancare. Mai nimeni nu știe foarte precis care este expunerea băncilor la valorile titrizate care, ele însele, au dificultăți de a fi cotate!

(Continuare în pag. 4)

PROGRAMELE DE MASTERAT – CALEA SPRE EXCELENȚĂ

(Urmare din nr. 454)

FACULTATEA DE LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE Noi porți în cunoaștere

Prof. univ. dr. Domnica ȘERBAN

Una din principalele cerințe ale sistemului Bologna, parțial realizat prin absolvirea de către studenții noștri a ciclului I de trei ani, este conceperea unor programe masterale de doi ani (patru semestre), care să reprezinte treapta superioară a ciclului II de studii. Cerința principală este ca aceste programe să reprezinte un salt cognitiv în plan teoretic și să rafineze deprinderile aferente specializărilor respective în plan aplicativ. Ele sunt menite să deschidă noi porți în cunoașterea mai profundă a domeniului filologic și a celor învecinate cu acesta, astfel încât să se ajungă la o specializare marcată a absolvenților celor două cicluri, totalizând cinci ani de studiu pe băncile facultății.

Trecerea la acest sistem de studii universitare, bazat pe structura ternară: *licență-masterat-doctorat*, a fost judicios pregătită în cadrul Universității *Spiru Haret*, nu numai prin regândirea și așezarea pe un nou fundament a anilor I-III, cât și prin elaborarea și lansarea unei game variate de noi programe masterale, care să reprezinte o ofertă atractivă și, totodată, un mijloc adecvat de inserție pe piața muncii din România și străinătate.

Trebuie reamintit aici că o serie de programe de studii universitare de masterat au funcționat și anterior în întregul învățământ universitar românesc. Ele reprezintă o experiență valoroasă atât pentru cadrele didactice, cât și pentru studenții masteranzi. Printre acestea se numără și cele trei programe de succes cu durata de trei semestre, pe care le oferim în continuare absolvenților noștri: *Lingvistică comparată și analiză contrastivă*, *Traducere specializată și tehnica documentării terminologice și Modernitate în literatură și cultura europeană*. Se observă cu ușurință, însă, că aceste programe sunt departe de a acoperi diversitatea tematică pe care o impune specializarea în două limbi străine. Având în vedere caracterul relativ limitat al tematicii acestor programe, facultatea noastră a desfășurat în ultimii doi ani o muncă de concepție curriculară amplă și eficientă care a condus la lansarea celor șase programe noi, cu durata de patru semestre.

În regândirea tematicii acestor programe masterale, s-a avut în vedere fondul cognitiv acumulat anterior în diferitele componente ale studiului limbilor și literaturilor străine pe

parcursul celor trei ani, nivelul de competență și performanță lingvistică atins la absolvire și diversificarea cunoștințelor de specialitate obținută prin paleta de cursuri opționale de la anii II și III. Pe de altă parte, luând în considerare perspectivele profesionale care stau în fața acestor absolvenți s-a căutat ca tematica aleasă pentru cele șase programe să acopere arii disciplinare și interdisciplinare a căror cunoaștere teoretică și practică este indispensabilă viitorilor specialiști în domeniul filologiei, fie că îmbrățișează cariera didactică, meseria de traducător-interpret sau redactor, sau că se integrează domeniului managerial al unor instituții cu profil socio-cultural, economic sau politic.

Nu în ultimul rând, conceperea tematicii s-a raportat și la ultimele tendințe manifestate pe piața muncii în domeniul limbilor și literaturilor străine, unde s-au constatat unele schimbări față de deceniile anterioare. Astfel, cererea de traducători-interpret pare să se fi dublat, în dauna opțiunii pentru cariera didactică. S-a adăugat oferta pieții pentru posturi cu profil interdisciplinar, mai ales în domeniile managementului. De asemenea, s-a ținut cont în stabilirea domeniilor de studiu masteral și de tematicile programelor de masterat oferite de alte facultăți cu același profil din România, evitându-se suprapunerile unor arii profesionale. Ne-am străduit să optăm pentru zone mai puțin acoperite din domeniile studiului limbilor sau literaturilor străine. Totodată, am luat în considerare și gradul de relevanță teoretică și aplicativă a fiecărei teme, astfel încât, prin deschiderea cognitivă a domeniilor implicate, să stimulăm cercetarea aprofundată a cursanților. Scopul final este să determinăm un real salt profesional al masteranzilor, materializat în disertații originale, racordate la ultimele achiziții din domeniu.

Studiile culturale

Oferta de specializare prin masterate de patru semestre adresată absolvenților facultății noastre vizează suplimentarea orizontului de cunoaștere al absolvenților ciclului I prin investigarea domeniului

studiilor culturale, abordate și prin prisma identității specifice culturii respective, dar și prin cea a interculturalității. Se înscriu aici trei dintre programele cele mai interesante: *Francofonie și comunicare instituțională*, *Studii de civilizație, limbă și literatură hispanice și hispanoamericane* și *Studii literare și culturale nord-americane*. Cel dintâi permite familiarizarea cu întreg universul francofon, dar și aprofundarea practicilor comunicative într-o serie întreagă de instituții socio-culturale angajate în relațiile din interiorul lumii francofone. Cel de al doilea program se adresează absolvenților cu specializarea a doua-spaniolă în scopul acoperirii unor compartimente de cultură și literatură de expresie spaniolă care nu au putut fi integrate în planul de învățământ și programele ciclului I, centrat mai ales pe studiul limbii spaniole contemporane. În fine, programul masteral dedicat studiilor de americanistică completează substanțial orizontul viitorilor angliști, aprofundând marea parte a elementelor socio-culturale specifice civilizației americane și adăugând informații și noi interpretări componentelor literare și artistice.

Cele trei programe au o notă comună, determinată de accentul pus pe relația dintre contextul istorico-social și fenomenele culturale din diferite perioade ale evoluției civilizațiilor respective. În plus, partea aplicativă se axează pe analiza tipologiei discursului non-ficțional (cel instituțional, în cazul programului pe tema francofoniei) sau/și a celui ficțional (în cadrul celorlalte programe). Acest din urmă aspect stimulează creșterea și rafinarea competenței lingvistice a masteranzilor, angrenând, de altfel, în efectuarea unor incitante teme de seminar, fie prin redactarea unor eseuri sau referate, fie prin pregătirea unor dezbateri în seminarii sau ateliere.

Lingvistică comparată și implicații didactice ale analizei contrastive

Tematica elaborată de colectivele noastre de specialiști este dominată de perspectiva comparativă, menită să plaseze filologia românească în cadrul mai larg al culturii europene și universale. Această dimensiune conferă programelor un rol integrator în cadrul studiilor lingvistice, literare și culturale la scară

europene și mondială. Unul din programele care reflectă cel mai bine această preocupare este *Lingvistică comparată și implicații didactice ale analizei contrastive*, care se bazează pe echilibrul dintre componenta teoretică și cea aplicativă, cu implicații didactice. În cadrul celei dintâi se studiază setul de principii lingvistice universale, valide în toate limbile naturale, prin raportare la datele lingvistice particulare, specifice limbilor studiate (minimum trei limbi, însumând limba maternă și două limbi străine). Bibliografiile aferente cursurilor îmbrăși o serie de elemente aparținând structuralismului cu modele de mare modernitate, prilejuind auditoriului o reinterpretare nuanțată a fondului de cunoștințe lingvistice achiziționate în facultate. Masteranzii devenind astfel o foarte bună partener în demersul comparației sincronice sau diacronice dintre limbile naturale. În cadrul activităților cu valențe aplicative, studenții cunoscători ai sistemelor gramaticale proprii diferitelor limbi studiate vor putea face comentarii și analize comparate axate pe asemănările și pe diferențele dintre limbi, căutând explicații relevante pentru aspectele contrastive discutate.

În ultimul semestru, accentul va cădea pe valorificarea elementelor de analiză contrastivă în cadrul temelor alese pentru disertația finală. Multe din acestea includ aspecte legate de predarea limbii străine la diferitele niveluri, în contextul învățământului românesc. În conceperea strategiilor didactice, precum și a materialelor de predare, sunt astfel valorificate optim cunoștințele de analiză contrastivă acumulate pe parcursul programului. Masteranzii angrenati în acest program au șansa participării la proiecte pe teme de lingvistică comparată și contrastivă, precum și la cercetări centrate pe teme de didactică a limbilor străine.

Modernitatea în literatura europeană

În domeniul literaturilor străine se înscrie programul masteratului cu tema *Modernitatea în literatura europeană*, având numeroase implicații interculturale, cu accent pe

interferențele literare din spațiul european. Se vor corela fenomene ca manifestările modernismului și postmodernismului din cultura franceză, italiană și germană cu cele ale avangardei românești aparținând curentelor respective. În cadrul disciplinelor care alcătuiesc baza conceptuală a programului sunt abordate și probleme de intertextualitate între discursul literar și alte tipuri de discurs (în cursuri ca *Discursul mediatic în cultură*, *Teorii ale jocului în discursul literar și politic*). Studenții se vor putea familiariza cu multiplele unghieri din care este abordată modernitatea și vor avea la tot pasul posibilitatea de a da noi interpretări fenomenelor literare și culturale. Ca și în cazul programului axat pe comparativismul lingvistic, absolvenții își vor putea aduce contribuția la proiectele propuse de cadrele didactice ale facultății și vor putea comunica rezultatele cercetărilor nu numai în cadrul seminarilor, dar și al sesiunii științifice pe facultate.

Teoria și practica traducerii specializate

O atracție profesională deosebită se manifestă de mai mulți ani pentru programul masteral dedicat specializării traducătorilor. Acest program a fost actualizat și îmbogățit, funcționând, în ciclul II Bologna, cu tema *Teoria și practica traducerii specializate*. Adresat absolvenților secțiilor cu specializarea A- engleză sau franceză, acest program răspunde direct necesităților actuale de formare a

numeroși specialiști în domeniul traducerii scrise și orale, necesități apărute la nivel național și internațional, în special în contextul integrării europene. Ținând cont de complexitatea pregătirii teoretice și practice, noi am inclus în planul de învățământ un curs teoretic de *Principii și modele în domeniul traductologiei*, dar și o serie de cursuri menite să aprofundeze *tehnicele de traducere orală* (formele simultane și consecutive) și *scrisă*, alături de cursuri de *Terminologie* și de *Traducere din/in domenii de specialitate*. În cadrul seminarilor se vor face numeroase aplicații menite să ridice competența traducătorului la cotele și exigențele actuale. Merită subliniat caracterul interactiv al acestui program ce solicită eforturi mari de autoperfecționare din partea cursanților.

Realizarea acestor șase programe se datorează în mare măsură implicării echipelor de cadre didactice formate din profesori și conferențieri atât în procesul de predare, cât și în coordonarea disertațiilor. Trebuie spus că acești specialiști de prim rang își dedică constant energiile pentru actualizarea informației și angrenarea tinerilor masteranzi în cercetarea de vârf din domeniul filologiei limbilor străine.

Privind spre viitor, putem spune că avem în continuare planuri bine conturate pentru lansarea unor noi programe de studii de masterat pe teme de didactică, studii culturale și discurs mediatic. Nădăjduim ca în viitor să finalizăm proiectele respective, lărgind și diversificând și mai mult, în acest fel, posibilitățile de specializare ale absolvenților noștri.

FACULTATEA DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT O șansă în plus performanței

Prof. univ. dr. Septimiu Florian TODÊA, prodecan

Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității *Spiru Haret* organizează în acest an universitar opt programe de studii universitare de masterat: patru programe în ciclul II Bologna și patru programe de studii post universitare.

Organizarea studiilor universitare, pentru ciclul II Bologna, aplicat în toate statele din spațiul European și la Universitatea *Spiru Haret*, asigură amplificarea și diversificarea specializării absolvenților ciclului de licență printr-o ofertă variată și cuprinzătoare de programe de masterat.

La Facultatea de Educație Fizică și Sport, ciclul II Bologna de studii universitare de masterat, care are o durată de patru semestre – doi ani – este organizat la forma de învățământ ZI-ONLINE și cuprinde și programele de studii postuniversitare de masterat cu o durată de trei semestre. La aceste studii de masterat sunt cuprinși aproape 700 de masteranzi.

Programele de studii universitare de masterat, ciclul II, se organizează la:

a. *Educație fizică și antrenament sportiv*
b. *Educație fizică și managementul structurilor și activităților sportive*.

Aceste programe asigură masteranzilor posibilitatea aprofundării pregătirii lor universitare începută odată cu studiile de licență, din ciclul I. Masteranzii, ce optează pentru unul dintre cele două masterate ce

iar cei ce participă la programul de masterat la *Educație fizică și managementul structurilor și activităților sportive* primesc și competențe manageriale în ceea ce privește proiectarea, organizarea, coordonarea și conducerea structurilor și activităților sportive după absolvirea studiilor de masterat.

Educație fizică și antrenament sportiv

Masteranzii facultății noastre, cei ce urmează ciclul II la specializarea Educație fizică și sport prin programul *Educație fizică și antrenament sportiv*, se pregătesc pentru a face față dezvoltării continue a performanțelor sportive, a sportului ce este, în zilele noastre, un adevărat fenomen social, iar rezultatele sportive ce progresează continuu sunt rodul pregătirii științifice, a procesului de antrenament, care nu mai este o activitate improvizată, bazată pe amatorism, ci pe știință, pe temeinică pregătire și cunoaștere, pe creativitate, rigurozitate și meticulozitate.

În acest îndelungat proces de selecție, de pregătire, instruire, antrenament pentru obținerea performanțelor sportive, sunt incluse și cerințele formării tehnicianului, a antrenorului, a specialistului, iar parcurgerea studiilor de masterat, asigură această pregătire teoretică, practico-metodică de

în funcție de specificul disciplinelor, a ramurilor sportive;

- formarea capacității, la viitorii antrenori sportivi, de a evalua și programa evoluția viitorilor performeri, ca și de a periodiza antrenamentele și competițiile sportive;
- creșterea dimensiunii sociale a sportului și performanței sportive și a implicațiilor ei pentru societatea românească;
- promovarea unui cult al învingătorului;
- adaptarea la practica organizatorică a sportului de performanță din spațiul european ce vizează noile aspecte specifice sportului; promovarea și lărgirea tipurilor de meserii active pe piața forței de muncă etc.

Studiile universitare de masterat *Educație fizică și antrenament sportiv* se desfășoară prin parcurgerea a 13 discipline teoretice, cum sunt: *Teoria sportului și competițiilor de performanță*, *Proiectarea și modelarea antrenamentului și competițiilor sportive*, *Energetică musculară*, *susținătoarele de efort și controlul antidoping în sport*, *Măiestrie în antrenamentul sportiv de performanță* (într-o ramură sportivă), *Psihologia sportului de performanță*, *Tehnologii informatice utilizate în antrenamentul sportiv*, *Metode și tehnici de cercetare științifică în educație fizică și sport și parcurgerea a 11 discipline practice*, sportive ca: *atletism, gimnastică, baschet, handbal și fotbal, ce se predau în învățământul liceal și universitar*.

Educație fizică și managementul structurilor și activităților sportive

Programul de masterat *Educație fizică și managementul structurilor și activităților sportive* oferă absolvenților ciclului de licență posibilitatea perfecționării și ca manageri, specialiști cu înaltă calificare, în domeniul educației fizice și sportului. Absolvenții acestui program de masterat vor dobândi cunoștințele, deprinderile și abilitățile necesare pentru a putea să se regăsească în conducerea celor peste 1700 de structuri ale administrației publice pentru sport, în organismele sportive centrale și locale, care au identitate sportivă și se află înscrise în Registrul sportului din România sau în conducerea celor aproape 3000 de structuri sportive existente în prezent și la care se adaugă și numărul foarte mare de activități de educație fizică și sport ce sunt planificate și organizate frecvent, permanent.

Programele de masterat asigură cursanților o largă bază de cunoștințe ce sunt necesare în viitoarea lor activitate managerială, iar disciplinele din planul de învățământ conferă un caracter interdisciplinar dobândirii cunoștințelor manageriale și contribuie la promovarea și

în țara noastră, în domeniul educației fizice și sportului, a modelului de management european, prin apariția „Euromanagerilor” odată cu extinderea pieței sportive, a mediului de afaceri european, ceea ce impune pe scară largă și în sfera sportului a informaticii, a cunoștințelor de marketing, management, legislație etc. a metodelor noi, moderne de planificare, de organizare și desfășurare a întregii lor activități, asistate de calculator. Astfel, planul de învățământ este conceput într-o viziune interdisciplinară, disciplinele având rolul de a contribui la extinderea competențelor în domeniul educației fizice și sportului și a asigura o temeinică pregătire de bază necesară pentru perfecționarea specialiștilor, manageri ai structurilor și activităților specifice acestui domeniu.

Caracterul interdisciplinar al acestor studii universitare de masterat este asigurat de cele 16 discipline teoretice și opt practice, cuprinse în planul de învățământ, cum sunt: *Tehnologii informatice utilizate în educație fizică și management sportiv*, *Managementul proiectelor de cercetare științifică în activitatea sportivă*, *Marketingul structurilor și activităților sportive*, *Managementul resurselor umane*, *Legislația educației fizice și sportului în context european* ș.a.

Studiile universitare de masterat *Educație fizică și managementul structurilor și activităților sportive* se raportează la obiectivele ce urmăresc formarea viitorilor specialiști ceruți de piața forței de muncă din țara noastră și din spațiul european. În acest scop, se urmăresc:

- pregătirea teoretică, specifică domeniului Educației fizice și sportului, a acestei activități corporale, care a devenit tot mai prioritară într-o societate modernă;
- asigurarea unei temeinice pregătiri de specialitate, formare de deprinderi necesare în activitatea practică a viitorilor manageri;
- o temeinică cunoaștere specifică diverselor domenii ale educației fizice și sportului;
- însușirea fundamentelor cognitive și atitudinale pentru adaptarea unui stil de conducere dinamic, eficient, în funcție de specificul domeniului;
- formarea unei conduite manageriale, educarea aptitudinilor și atitudinilor specifice conducătorului activității sportive, urmare a transmiterii interdisciplinare a cunoștințelor moderne, a celor mai noi metode teoretico-practice de instruire, educație specifice domeniului educație fizică și sport.

Kinetoterapie și motricitate specială

Studiile universitare de masterat pentru specializarea *Kinetoterapie și motricitate specială* se desfășoară în cadrul programelor:

a. Kinetoterapia în recuperarea afecțiunilor cerebro-vasculare;

b. Kinetoterapia în afecțiunile locomotorii.

Recuperarea medicală folosește în principal metodologia de specialitate, care se bazează pe o temeinică cunoaștere teoretică și practică, ce urmărește refacerea funcțiilor organismului în urma unor boli sau traumatisme. În același timp, metodele terapiei prin mișcare sunt prezente în toate capitolele de patologie, contribuind, alături de cele specifice activității de kinetoterapie și de celelalte metode terapeutice, cum sunt cele fiziobalnearne, dietetice, farmacologice, la înlăturarea bolilor acute și cronice și se alătură efortului de vindecare a celor mai frecvente afecțiuni, printre care se află cele locomotorii și cerebro-vasculare.

Organizarea acestor studii universitare de masterat este determinată de necesitatea de a continua pregătirea kinetoterapeuților oferindu-le posibilitatea de a urma cele două programe de studii universitare de masterat. Astfel, se asigură o pregătire superioară specialiștilor kinetoterapeuți pentru:

- conceperea și aplicarea programelor de kinetoterapie în mod corect;
- recunoașterea rapidă a pacienților cu anume traumatisme și folosirea lor în mod corespunzător;
- reevaluarea programelor de refacere și aplicarea lor pe baze științifice;
- pregătirea asistenței de specialitate în sălile populate cu un număr mare de practicanți ai fitnessului și culturismului;
- extinderea și diversificarea asistenței la spațiile de practicare a activităților sportive;
- cunoașterea și aplicarea multitudinii de mijloace, metode și tehnici specializate de kinetoterapie în rezolvarea afecțiunilor respective.

Studiile universitare de masterat la cele două programe asigură însușirea celor mai noi metode folosite în kinetoterapie, care contribuie la refacerea în afecțiunile locomotorii și cele cerebro-vasculare. Astfel, planul de învățământ cuprinde discipline ca: *Fiziopatologia aparatului locomotor*, *Kinetoterapia în patologia aparatului locomotor*, *Antropologie motrică*, *Psihoterapia în afecțiunile locomotorii*, *Programe kinetice specifice în patologia cardiovasculară*, în cea respiratorie și *pediatrică locomotorie*, *programe kinetoprofilactice în afecțiunile locomotorii*, *Kinetoterapia în patologia sistemului nervos*,

Kinetoterapia în afecțiunile cardiovasculare, *Neuro-anatomie aplicată*, *Tehnici de facilitare în neurologie*, *Psihoterapia în afecțiunile cerebro-vasculare*. De asemenea, în două semestre din cele patru se organizează Stagii clinice la Spitalul de urgență din județul Ilfov – Spitalul Sfinții Constantin și Elena – cu care facultatea a încheiat un contract de colaborare pe termen lung.

Campioni la masterat

Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității *Spiru Haret* organizează de mai mult timp următoarele studii postuniversitare de masterat:

a. *Managementul activităților sportive*;

b. *Antrenament și performanță sportivă*;

c. *Comunicare și mass-media în sport*;

d. *Refacere după efort și recuperarea post-traumatică în educație fizică și sport*.

Cu o durată de trei semestre, programele de studii de masterat postuniversitare s-au bucurat de prezența a numeroși absolvenți ai diverselor institute de învățământ superior. De asemenea, dintre absolvenții programelor de studii postuniversitare de masterat sunt și unii dintre marii noștri sportivi de performanță, campioni olimpici, mondiali, ca de exemplu: *Elisabeta Lipă*, multiplă campioană olimpică și mondială la canotaj, maestră emerită a sportului; *Georgeta Andronache* și *Viorela Susanu*, multiple campioane olimpice și mondiale la canotaj, maestre emerite ale sportului; *Paula Ivan* și *Violeta Beclea Szekeli*, campioane olimpice și mondiale la atletism, maestre emerite ale sportului; *Marius Urzică*, campion olimpic și mondial la gimnastică sportivă, maestru emerit al sportului; *Claudiu Varlam*, dublu campion mondial la gimnastică aerobică, maestru emerit al sportului; *Isabela Lăcăuș* și *Raluca Băbăligă*, campioane europene și mondiale la gimnastică aerobică, maestre emerite ale sportului; *Otilia Bădescu*, campioană europeană la tenis de masă, maestră emerită a sportului.

cuprinde și *Educația fizică*, obțin dreptul, prin pregătirea teoretică și practico-metodică, de a profesa ca profesori de educație fizică în învățământul liceal și superior, cu condiția de a parcurge și ciclul doi al pregătirii din cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic și, de asemenea, primesc și o categorie superioară ca antrenor sportiv, în cazul participării la programul primului masterat, cel de *Educație fizică și antrenament sportiv*,

specialitate, prin atingerea unor obiective ce vizează:

- asimilarea cunoștințelor teoretice, tehnice specifice domeniului antrenamentului sportiv, dobândirea unor competențe generale și de specialitate, precum și a unor abilități cognitive proprii domeniului sportului;
- asigurarea unei temeinice pregătiri practico-metodice de specialitate, formarea unor abilități specifice la viitorii specialiști,

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi răspunde:

profesor universitar doctor Zamfira MIHAIL,
Facultatea de Limba și Literatura Română

Student: De ce ar trebui să urmăm cursul „Civilizația cărții. Introducere în tehnica redactării și editării”? Care este finalitatea aplicativă a cursului?

Profesor: Cursul opțional *Civilizația cărții. Introducere în tehnica redactării și editării* prevăzut anul acesta pentru anul II de studiu este un curs cu finalitate aplicativă, prin faptul că reprezintă o calificare pentru foarte multe domenii de activitate care presupun redactarea și îngrijirea pentru tipar a unui text. Specificarea în viitoarele CV-uri a frecvenței acestui curs constituie o recomandare suplimentară pentru angajare în funcție de corector, redactor, secretar literar în instituții culturale și, în genere, în funcții care presupun responsabilitatea redactării și tipării unor texte.

Acest curs își propune să familiarizeze pe student cu problemele pe care le ridică fazele elaborării și definitivării unui text și cu etapele de pregătire pentru tipar a unui studiu sau a unei cărți (pentru autor, redactor și alți colaboratori în procesul editării). O introducere în istoria transmiterii culturii scrise și a importanței ei pentru istoria omenirii constituie premisa obligatorie de abordare a domeniului. Studenții beneficiază prin acest curs și de informații despre „instrumente” ale muncii intelectuale și tehnici de editare.

Deocamdată, vorbim numai despre transmiterea culturii scrise pe suporturi materiale tradiționale, dar banda magnetică, în forma CD-Rom, este tot mai mult căutată, iar timpul în care textul va avea ca suport majoritar fibra de sticlă acționată digital (formă ultramodernă de stocare a informației) nu este departe. Imperiul „Gutenberg”, după numele descoperitorului modern al tiparului, este universal, chiar dacă acum tipărirea se face cu alte mijloace, prin imprimarea pe computer a textului și apoi transpunerea lui, prin tehnici diverse, pe suportul respectiv. Ceea ce rămâne peren este, de fapt, textul.

Student: Se vorbește despre concepte-cheie. Vă rugăm să explicați ce înseamnă conceptele-cheie: principii epistemologice și instrumente de lucru.

Profesor: Unul dintre cursurile obligatorii ale Facultăților de Filologie (sau Litere sau de Limba și Literatura Română) s-a numit *Introducere în filologia română*, care cuprindea „orientări în tehnica cercetării științifice”, având capitole referitoare la

„Tehnica elaborării unei lucrări științifice referitoare la limba română” sau la „Tehnica editării textelor vechi românești”. Aceste cursuri, tipărite de diferiți autori, (de exemplu, lucrarea profesorilor Elena Barborică, Liviu Onu, Mirela Teodorescu, *Introducere în filologia română*, Editura didactică și pedagogică, București, 1978) reprezintă o sursă de recomandări și referințe. În ultimul timp, însă, mijloacele tehnice, pe care orice tânăr le are la dispoziție, au evoluat. Informarea prin Internet, alcătuirea unei baze de date și scrierea la computer a textelor sunt aspecte tehnologice care au modificat modul de abordare a acestei discipline. Ea pornește de la aceleași principii epistemologice (*epistemologia* „parte a gnozeologiei «teoria cunoașterii», care studiază procesul cunoașterii în cadrul diferitelor științe”), adică principiile de abordare științifică a problematicii filologice.

Unui intelectual, în secolul al XXI-lea, i se cere multă cultură generală, dar și o adecvare a posibilităților sale de lucru cu mijloacele tehnologice moderne. De aceea, vă recomandăm să învățați mănuierea computerului și accesarea Internetului, pentru a putea căpăta, prin intermediul lor, o perspectivă mult mai largă asupra problemelor care vă interesează la un moment dat.

În același timp, este necesară cunoașterea „instrumentelor de lucru”. Un instrument de lucru se numește o lucrare de sinteză: bibliografie, dicționar, monografie, tratat științific, catalog de bibliotecă, bibliografie care este folosită pentru informarea de bază într-un domeniu al cunoașterii. În primul rând, *bibliografiile* tipărite, de obicei specializate, vă economisesc timpul de informare și vă dau siguranța unor referiri adecvate. După cum, începutul documentării se bazează pe informațiile din *tratate și monografii* care se referă și la subiectul care vă interesează. Dintre lecturile dumneavoastră să nu lipsească reviste importante de cultură, în care se tipăresc articole de interes general și care au avantajul de a informa despre noutățile editoriale. Încecați să aveți în propria dumneavoastră bibliotecă principalele tipuri de *dicționare*, de care presupuneți că veți avea nevoie vreodată. De exemplu, trebuie să știți ce fel de dicționare se folosesc dacă vă interesează semantica lexicului din limba română sau dintr-o limbă străină, și, ce fel de dicționare, dacă vă interesează etimologia cuvintelor dintr-o limbă. Dacă vreți să aveți acces la manuscrisele unui scriitor sau la tezaurul pe care îl formează scrierile din secolele

trecute, păstrate în manuscris, trebuie să știți să apeleți la *catalogoale de manuscrise* ale marilor biblioteci ale unei țări etc.

Tot în categoria „instrumentelor de lucru” sunt considerate și cunoștințele elementare referitoare la cultura cărții, și, anume, **identificarea unor alfabetice străvechi**, folosite de-a lungul istoriei (pentru cultura română, referințele de bază au în vedere și alfabetele grecesc și chirilic) și noțiuni de *paleografie* („știință care se ocupă cu descifrarea și cu studiul scrisului vechi”).

Aceste „instrumente de lucru” și altele vă introduc în laboratorul de creație a textului, mijloc universal de conservare a relatărilor despre evenimente, gânduri etc. Fiecare individ este, de-a lungul vieții sale, creator de texte, în mai mare sau mai mică măsură. Oricum, anii de instrucție școlară și universitară presupun scrierea aproape zilnică a câtorva pagini de text. Pentru realizarea eficientă a unei compuneri este necesară, în multe discipline, o documentare științifică prealabilă. Iar pentru cercetarea civilizației cărții, documentarea se referă la domeniul filologiei.

Cursul este o invitație la un exercițiu constant, zilnic, de elaborare a cel puțin o pagină de text. Numai prin exercițiu se creează deprinderi, și după cum pentru învățarea limbii străine pe care v-ați propus să o stăpâniți, zilnic memorizați cuvinte sau faceți exerciții gramaticale, tot așa este necesar să faceți exerciții constante de elaborare a unor texte. În acest scop sunt puse în evidență calitățile culturii scrise care este protejată ca atare prin **Legea drepturilor de autor** din fiecare țară.

Student: Anul acesta se împlinesc 500 de ani de la tipărirea primei cărți pe teritoriul românesc. Care este tradiția tiparului în Țările Române?

Profesor: La mai puțin de un deceniu de la modernizarea tiparului, prin inovația literelor mobile de către Gutenberg, la Târgoviște, în 1508, călugărul Macarie a tipărit prima carte pe teritoriul românesc, un *Liturghier* (slavon), urmat de alte câteva cărți de cult. Orașul Târgoviște a fost un centru tipografic care a contribuit la impunerea unor forme lingvistice unitare în limba română. Cartea românească a circulat, încă din sec. al XVI-lea, în toate părțile locuite de români, grație tipăriștilor diaconului Coresi (1510-1581) și marii pleiade de tipografi români care, începând din sec. al XVII-lea, au înmulțit producția de carte. (De consultat și capitolul respectiv din manualul prof. univ.dr. I.D.Bălan și conf.univ.dr. Luiza Marinescu, *Istoria literaturii române de la origini până la perioada marilor clasici*, Editura

Fundației *România de Mâine*, București, 2005). Toate cărțile tipărite pe teritoriul Țărilor Române de la 1508 până la 1830 au fost descrise în *Bibliografia românească veche* (autori: Ioan Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu), lucrare în 4 tomuri: I (1508-1716), București, 1903; II (1716-1808), București, 1910; III (1809-1830), București, 1912-1936; IV (Adăogiri și îndreptări), București, 1944.

Student: Cum putem să descifrăm „vechile cazanii”? Enumerați câteva dintre principiile de editare a textelor vechi.

Profesor: Transformările societății în secolul al XIX-lea și, mai ales, introducerea alfabetului latin în scrisul românesc au pus problema reeditării operelor sau editarea manuscriselor din secolele anterioare. A apărut persoana *editorului* care prezintă, adnotează și/sau comentează un text. Această persoană trebuie să fie erudită, pentru că i se cere să știe, de fiecare dată, tot atât cât autorul textului, pentru ca să-l poată citi în cunoștință de cauză. În această postură, editorul este persoana care răspunde integral de corectitudinea conținutului și a expresiei textului tipărit. De obicei, editorul este un specialist filolog (profesor, cercetător), dar și redactori din edituri au fost mari editori.

Editarea textelor vechi în genere, și a celor românești în special, ridică multe probleme. Pe lângă necesitatea de a descifra propriu-zis grafiile manuscriselor, deseori greu lizibile și/sau ortografiate defectuos, și a problemelor pe care le pune interpretarea grafiilor chirilice, cu valorile literare, folosite cu respectarea noimei generale sau cu multe abateri de

la ea, lucrul cu manuscrisele impune găsirea unor răspunsuri referitoare la datarea și localizarea textelor care nu conțin mențiuni corespunzătoare. Redarea scrisului chirilic se face prin **transcriere fonetică interpretativă**, în sensul că editorul interpretează valoarea semnelor chirilice discutabile în funcție de vechimea și regiunea de proveniență a textului și în funcție de concepția sa cu privire la limba vorbită a autorului sau a copistului textului. Această metodă este folosită în edițiile științifice. A mai fost folosit și **principiul transliterării** cu caractere latine, în sensul că se foloseau corespondențe fixe între cele două alfabetice, editorul nu era preocupat de ideea reconstituirii fonetismului textului. Pentru semnele cu valoare discutabilă se foloseau, de către anumiți editori, chiar slovele chirilice respective (pentru *é, ea, ia, -u*). Cercetătorul sau cititorul interesat urma să reconstituie fonetismul textului. Principiile de transcriere fonetică interpretativă a caracterelor chirilice au fost stabilite de Liviu Onu, *Critica textuală și editarea literaturii române vechi*, București, 1973, p. 39-42, și I. Gheție și Al. Mareș, *Introducere în filologia românească*, București, 1974, p. 161-183 ș.a.

În secolul al XIX-lea, edițiile istoriografiei românești se datorează lui Mihail Kogălniceanu, B.P. Hasdeu, M. Gaster, I. Bianu, apoi, în secolul XX, lui N. Cartoian, Perpessiccu, P.P. Panaitescu, C.C. Giurescu și, mai ales, lui Liviu Onu.

Student: Auzim mereu despre „ediții”. Câte tipuri de ediții sunt?

Profesor: *Ediția diplomatică* reproduce o variantă (o versiune) a textului din mai multe cunoscute, pe

care editorul (îngrijitorul de ediție) o consideră ca reprezentând copia cea mai apropiată de original. Unele erori evidente sau omisiuni trebuie indicate cu ajutorul celorlalte versiuni. Orice intervenție arbitrară a editorului este exclusă. Ediția trebuie să conțină un studiu introductiv, notă asupra ediției (cu indicarea abrevierilor și a modului în care au fost interpretate valorile fonetice ale slovelor chirilice sau ale literelor cu grafie latină), comentarii de critică textuală, bibliografie comentată, indici, facsimile din text. Ea **se mai numește și ediție academică**, deoarece respectă toate regulile unei *ediții științifice*.

Ediția critică presupune indicarea, în subsol, a variantelor de text din toate versiunile cunoscute, fiind reprodușă ca text de bază versiunea considerată cea mai apropiată de original. În trecut, pe baza confruntării dintre variante, se reconstituia, arbitrar, un text care, de fapt, era o plăsmuire a editorului. Acest procedeu neștiințific a fost abandonat.

Ediția de autor presupune colaborarea autorului textului cu redactorul editurii pentru definitivarea pentru tipar a textului, întreaga răspundere finală fiind a autorului. Dar redactorul are obligația de a semnală autorului eventualele greșeli de informare științifică (dacă este cazul), de logică a expunerii și, nu în ultimul rând, de corectitudine gramaticală. Corecturile le face autorul împreună cu redactorul, până în faza în care primul semnează „bun de imprimat”, după care textul intră în tipografie pentru imprimare.

Numește ediție *princeps*. Dacă autorul, ulterior, își modifică textul și ajunge la o variantă pe care o consideră definitivă, el poate tipări o *ediție non varietur, ediție definitivă de autor*.

Noile tehnologii și educația

Gabriela SÂRBU

Într-o lume a vitezei, dar și a utilizării extensive și intensive a creierelor electronice, sistemul educațional îmbrățișează și el aceeași tendință. Până nu demult, utilizarea/programarea calculatoarelor și a aplicațiilor conexe puteau fi studiate în cadrul unor discipline de sine stătătoare, acum orice materie poate fi prezentată cu sprijinul unei platforme informatice, susținută de materiale ce pot fi accesate în timpul orei sau ulterior de către cursanți.

Studiile asupra impactului tehnologiei asupra mediilor de învățare sunt abia la început. Prezența și utilizarea noilor tehnologii schimbă mediul educațional, atât

într-un mod direct, cât și indirect. Pentru o înțelegere cât mai realistă a efectelor benefice sau, dimpotrivă, a daunelor aduse de noile tehnologii asupra sistemului educațional este important, în primul rând, să se analizeze mediul în care are loc procesul de învățământ sau activitatea de învățare. Acesta poate fi un amfiteatru, o bibliotecă sau o sală de lectură sau mediat de calculator. În orice proces de învățare participanții sunt introduși într-un mediu informațional specific, din care doar o cantitate mică este constituită din prezentarea propriu-zisă. Mai este important ca studenții să nu constituie doar un auditoriu pasiv sau să fie îngrădiți în a experimenta în

timpul sau într-un timp cât mai apropiat explicațiilor, ci, dimpotrivă, participarea activă trebuie încurajată, ea fiind unul dintre resorturile esențiale de a acumula și de a înțelege un volum cât mai mare de informații din cadrul unei prezentări. Trebuie ținut seama de faptul că abilitatea studenților de a acumula și de a înțelege este limitată. Pe baza cunoștințelor anterioare, ei acumulează părți din informația oferită și încearcă să o proceseze.

Noile metode și tehnologii educaționale se bazează pe evoluția și dezvoltarea infrastructurii informaționale, în general, și a celei academice, în special. Dinamica

informațională, interconectivitatea, evoluția tehnică a dispozitivelor utilizate au generat o serie de schimbări în modul de interacțiune student-cadru didactic, respectiv cadru didactic-cadru didactic sau student-student în multe campusuri universitare din lume. Prin analize și sondaje proprii, majoritatea universităților au înțeles că studenții sunt atrași mult mai mult de cursuri prezentate, utilizându-se materiale interactive, multimedia, resurse pe care să le poată folosi ulterior în elaborarea lucrărilor/prezentărilor, beneficiind de existența unui mediu academic care să le permită schimbul de informații, impresii și materiale de lucru. De asemenea, cadrele didactice pot urmări astfel mult mai ușor evoluția studenților, să aibă un feedback în timp real al activităților didactice desfășurate, respectiv să beneficieze, ca și studenții, de platforme pentru interacțiunea de idei, resurse virtuale și alte materiale necesare cercetării sau îmbunătățirii actului educațional și a activităților proprii.

Încetul cu încetul, mediul universitar a fost invadat de calculatoare, dispozitive mobile de transfer al materialelor de prezentare, rețele locale, Internet, laptop-uri și lista poate continua. Prin aceasta se observă o reducere a costurilor materialelor necesare pentru pregătirea unui examen/lucrări, respectiv protejarea mediului, prin utilizarea într-o măsură cât mai mare a materialelor digitale. Astfel, doar printr-un dispozitiv care poate citi, adnota și reda materialul final se pot reduce enorm costurile pe termen lung legate de achiziționarea, arhivarea și păstrarea materialelor de curs clasice, iar concomitent se va conlucra la efortul de păstrare a pădurilor, astfel învățământul academic trecând de la atomi (materiale bazate pe hârtie) la biți (prin intermediul calculatorului și Internetului).

Instrumentele educației nonformale se împletesc din ce în ce mai mult cu cele ale educației formale (ghidate de către un cadru didactic) și astfel studentul devine, pe parcursul anilor de studiu, mult mai independent față de îndrumarea directă și permanentă, specifică vechilor metode educaționale, putând fi astfel un pas mai aproape de ceea ce va trebui să poată realiza atunci când va intra pe piața muncii și, anume, să fie capabil să rezolve singur probleme și să își asume responsabilitatea soluțiilor.

(Urmare din pagina 1)

Libertatea - la ce bun?

Libertățile publice funcționează în cadrul unui sistem juridic bine configurat, în vreme ce drepturile omului, afirmă Jean Morange în lucrarea sa *Libertățile publice*, „presupun, mai mult în plan filosofic, existența unor drepturi inerente naturii umane”. O activitate umană este liberă, din punct de vedere juridic, într-o măsură mai mare sau mai mică, într-un sistem ierarhic:

1. activități (acte) total interzise. În nicio țară din lume libertatea cetățeanului nu merge până acolo încât să nu fie total interzise: crima, violența, furtul, distrugerea, activitățile teroriste;
2. activități sau acțiuni permise condiționat, cu obținerea unei autorizații de la autoritățile abilitate: autorizație pentru o manifestație de protest sau de adeziune într-un spațiu public, de exemplu (marș, paradă, miting, acțiune de promovare ș.a.). Este un tip de libertate limitată, care presupune îndreptățirea autorităților de a monitoriza o asemenea acțiune și de a interveni dacă ea prejudiciază ordinea publică;
3. activități/acțiuni în totalitate libere, fără nicio restricționare sau condiție, dar cu respectarea legilor statului. De exemplu, oricine se poate afla în orice spațiu public, unde poate comunica, poate face o demonstrație, se poate mișca liber, fără a aduce atingere decenței și fără a prejudicia pe nimeni, oricine poate călători liber, fără a cere acordul autorităților, oricine poate dispune liber de bunurile proprii, de timpul său ș.a.

În concluzie, libertățile publice nu sunt absolute, întrucât libertatea fiecăruia trebuie să o respecte pe a celorlalți, și orice formă de libertate este limitată de un sistem juridic chiar și în statele care se bucură de regimuri liberale.

Jean Morange precizează că o caracteristică a libertăților publice este „aceea de a fi un ansamblu de drepturi fundamentale”, punând în discuție „rațiunea de a fi a Statului și raporturile pe care acesta le întreține cu persoanele fizice”.

O anchetă jurnalistică, desfășurată printre cetățeni de mai mulți masteranzi ai Facultății de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, a relevat că, indiferent de categoria socială a respondenților, de grupa lor de vârstă și de nivelul de educație, o majoritate covârșitoare ignora drepturile și libertățile de care dispun. Este adevărat, cu toții consideră ca sunt libere, dar nu pot defini în mod coerent conceptul de libertate, cu atât mai puțin publică. Știu, de exemplu, că au drept de vot, dar declară, foarte mulți, că nu se vor duce să voteze, unii pentru că nu cred că votul lor poate avea efectele dorite, alții pentru că nu-i interesează, unii pentru că nu știu pe cine să voteze, și nici nu vor să știe, alții pentru că pur și simplu „le este lene” și preferă să facă altceva, ceva ce oricum pot face în orice zi a anului. Iată, așadar, că mulți cetățeni se comportă ca niște supuși, motiv pentru care Jürgen Habermas vorbește despre o refuzalizare a spiritului public, dovedind indiferență pentru *res publica*, problemele comunității, treburile publice, problematica democrației. Este o dovadă a absenței unei culturi a comunicării publice, a unei minime culturi politice, dar și civice, cu consecințe pentru spiritul public. Este, de asemenea, un subiect de reflecție. *Opinia națională* propune cititorilor săi o dezbatere pe această temă de actualitate, mai ales din perspectiva tineretului, a noului electorat și a cetățenilor României de mâine.

Puncte de vedere

CRIZA IMOBILIARĂ. EROARE DE PARCURS SAU EȘECUL MANAGEMENTULUI CU ȘTAIF?

(Urmare din pag. 1)

În aceste condiții, băncile sunt rezervate în a împrumuta bani între ele, neliniștite la ideea de a nu mai putea să-și recupereze fondurile. Această paralizie a pieței monetare gripează întregul sistem financiar. Dacă Lehman Brothers, a cincea bancă de afaceri din Statele Unite, a putut să falimenteze atât de brutal, dacă valoarea acestei instituții, vechi de o sută cincizeci de ani, a putut să se evaporeze în câteva săptămâni, atunci, teoretic, nici o bancă cotate la Bursă în lume nu poate să se considere în siguranță. Această constatare trebuie să fie nuanțată. Căci băncile de astăzi cele mai expuse și cele mai fragile sunt, de asemenea, cele care erau ieri cele mai active și cele mai puternice pe piețele financiare. Este cazul marilor bănci de investiții de pe Wall Street (Morgan Stanley, Merrill Lynch, Goldman Sachs etc.) care exercită dominația în acest domeniu de activitate. Băncile europene, cu excepția marilor instituții elvețiene (UBS, Crédit suisse), sunt mult mai specializate, ceea ce astăzi face să fie mai protejate. Cel puțin în parte. Ele beneficiază, de asemenea, de activitățile lor de bănci cu amănuntul care sunt foarte rentabile și care le permite să-și limiteze pierderile pe care le-ar avea cu investiții hazardate pe piețele de subprime. Într-un mod mai specific, băncile franceze au, de altfel, rate de solvabilitate ridicate, ceea ce le garantează, teoretic, o bună rezistență față de șocurile financiare. Dincolo de neîncrederea băncilor de afaceri de pe Wall Street, acum își fac apariția neliniștite asigurătorilor americani. De notat că și AIG are un portofoliu de active investit în valori „titrivate”. Totuși, dacă această criză financiară este, după părerea experților, fără îndoială, cea mai mare criză din 1929, care s-a prăbușit cu 46% în două luni, piețele țin, tehnic, un crah corespunzând la o scădere puțin peste 10%. Ori, la New York sau în Europa, cele mai rele episoade de panică s-au manifestat până acum prin scăderi relativ mai puțin de 7%. „De la crahul din 1987, există tehnici care împiedică piețele să se extindă prea repede, prea puternic”, explică Jean-Louis Mourié. De altfel, abundența de lichidități

mondiale, provenind, în special, de la petrodolari și injectări de bani de către băncile centrale, evită dezastre prea violente. Astăzi, investitorii vorbesc mai mult despre „crahuri rampante” adică de o scădere continuă a pieței fără salturi. Din ianuarie, Bursa din Paris a cunoscut un recul de 25,74% și cea din New York de 17,70%. Piețele țărilor emergente, relativ economisitoare, nu scapă nici ele de corecție. Piețele din Shanghai și Bombay au pierdut 61,72% și 34,77% din valoarea lor în nouă luni. Astăzi, cea mai mare parte a investitorilor se așteaptă că scăderea generalizată continuă, ținând cont de deteriorarea situației economiei reale. Mai puțină creștere, deci mai puțin profit pentru întreprinderi.

Sfidările americane și recuperarea încrederii

Capitalismul s-a confruntat cu un număr de sfidări din interior, deoarece el a pierdut, din 1989 și căderea Zidului Berlinului, dușmanul lui extern. Această criză trebuia să înceapă cu o regularizare bancară și financiară mai adaptată noului context. Răspunsul nu înseamnă cu necesitate un plus sau o mai bună reglementare. Dacă noi sporim masiv doza de reglementare, vom încuraja băncile și alți operatori să introducă noi valori de inovații financiare deformând consolidarea reglementară. Or, avem astăzi suficient din aceste inovații financiare și suficientă complexitate financiară! Ansamblul sistemului bancar și financiar nu poate să dea faliment. Cu atât mai mult cu cât autoritățile publice și băncile centrale au jucat până în prezent mai mult creative (mai mult în sensul „nu rău”) spre deosebire de 1929-1930. Criza actuală poate să mai dureze un an față de amploarea crizei imobiliare din Statele Unite și de efectele contaminării. Nimeni nu știe astăzi data exactă a sfârșitului acestei crize, nici costul ei total. Ea va avea, cu siguranță, în șase luni, într-un an, zile mai bune. Deci criza este, în general, faza dezagrabilă, mai mult sau mai puțin lungă, a ciclului economic. Creșterea presantă a dolarului va fi trecătoare pentru Statele Unite. În ceea ce privește rolul internațional al dolarului, el rămâne

dominant, în ciuda rolului incontestabil al euro. Așadar, dolarul american reprezintă două treimi din rezervele de schimb ale băncilor centrale în lume! De altfel, deviza americană rămâne moneda de facturare de la 40% la 50% din comerțul mondial. Atât timp cât marile țări asiatice continuă să acumuleze dolari, ele salvează miza monedei americane. Până când rezervele de schimb sporesc partea euro și a altor devize, statutul dolarului își va menține poziția. Or, această tranziție va avea, pe termen scurt, consecințe păgubitoare pentru zona euro, făcând să crească euro la niveluri foarte ridicate. Există oare un risc dacă toți micii acționari își vând acțiunile amplificând criza? Această întrebare amintește cu just teame dimensiunea puternic psihologică a finanțelor. Istoria arată că crahurile se produc atunci când vânzările de titluri de valoare devin masive și se extind către particulari. În această perioadă agitată trebuie să fim selectivi, nu să cumpărăm sau să vinzi global indicii bursieri, ci să ai în vedere că pe o piață în scădere, există, totuși, afaceri de exploatat.

Desconsiderarea riscurilor financiar-bancare

Criza majoră prin care trecem este cea a organizării însăși a sistemului financiar. Băncile de afaceri nu s-au supus constrângerilor „prudențiale” (regulilor limitării riscurilor) ca băncile de depozit. Ele nu sunt supravegheate decât de SEC (Comisia de Securitate și Schimb, jandarmul piețelor americane) pentru operațiunile lor de piață. Iată pentru ce Fed, Rezerva federală, a cerut Congresului american să le supervizeze. Investitorii instituționali, în mai multe rânduri înșelați, s-au liniștit: raportul dintre fondurile proprii și valoarea activelor pe care le dețineau au trebuit să revină la un nivel acceptabil. Intermediarii sunt aproape paralizați, ceea ce face criza lungă până în anul viitor și probabil până în 2010. Ea este pe cale să se propage în economia reală și să sufocă progresiv economiile occidentale. Lehman este o bancă foarte importantă: ea are legături de contrapartidă cu toate celelalte. Că n-a putut fi recapitalizată, pentru a-i reduce

pierderile, arată până la ce punct neliniștea este puternică. În fața riscurilor pentru sistem s-a preferat instalarea unor paravane: zece foarte mari bănci au pus lichidități în comun și au creat un fond de garanție. Pe de altă parte, Fed a luat măsuri pentru a facilita aportul de lichidități pentru băncile de investiții: ele pot să dea în garanție (colateral) nu numai împrumuturi de stat, ci, de asemenea, acțiuni ale întreprinderilor cotate la Bursă! Acest lucru nu s-a mai întâmplat niciodată până acum, cu excepția Hongkongului în 1997. De notat că Fed a deschis această linie de credit în aprilie, ca urmare a cvasi-falimentului băncii Bear Stearns, pentru instituțiile care nu intrau în prerogativa sa, contrar băncilor de depozit. Toate aceste măsuri nu duc la rezolvarea unei crize, dar ele vizează împiedicarea piețelor să se gripeze complet. Dacă FED furnizează lichidități în schimbul acțiunilor, se datorează faptului că este ajutat de Trezoreria americană care le răscumpără apoi, plătind cu împrumuturi de stat. Cu aceste diferite operațiuni de salvare și de susținere se poate aștepta o foarte puternic deficit bugetar. Se poate prevedea extinderea crizei la băncile regionale americane. O sută sunt considerate indoliene și zece dintre ele au dat deja faliment. Organismul de asigurare a depozitelor, Corporația Federală a Depozitului de asigurări (FDIC), poate să nu dețină atâtea resurse pentru a garanta toate depozitele acestor instituții. Problema riscă de a fi pusă. Cifrele liniștitoare ale creșterii din al doilea semestru au creat o iluzie. În ultimele luni, gospodăriile au vândut părți ale fondurilor mutuale, constrânsi și forțați să-și plătească datoriile. Aceasta nu poate să dureze nedefinit: se poate aștepta la o creștere a economisirii și la o scădere a consumului, care vor conduce dacă nu la o recesiune, cel puțin la o stagnare economică. Profiturile întreprinderilor vor continua să se degradeze. Or, reculul valorii acțiunilor produce, între altele, un risc sistemic. Într-adevăr, în anii de euforie, multe întreprinderi s-au îndatorat pentru a-și răscumpăra propriile acțiuni, ceea ce le-a fragilizat bilanțul.

(Va urma)

Au fost odată... cărțile de credit

Cristiana TUDOR
masterand, Facultatea
de Jurnalism, Comunicare
și Relații Publice

E bine de știut că efectele crizei lovesc România indirect.

Probabil că următoarea întrebare sună în felul următor: „Acum ce mai e?”. De data aceasta vom fi afectați cu toții. Se anunță un alt val de dezastre, provocat de instituțiile de creditare prin cardul de credit. Acest tsunami va lovi în curând Statele Unite. Dar, bineînțeles, că la o distanță de câteva săptămâni, și Europa va fi afectată.

Practic „hemoragia” va consta în condiții de creditare mai aspre și dobanzi mai ridicate, ce vor afecta pe toți românii care au credite și pe cei dornici să contracteze unul. Iar cei mai afectați, ale căror bugete de familie „ar putea intra în faliment”, sunt cei care vor intra în șomaj din pricina recesiunii sau care lucrează în domenii precum construcții, vânzări de automobile, servicii financiare etc. unde s-au adunat zeci de mii de concedieri pentru lunile următoare.

Mai grav de atât este faptul că dacă locuiești într-o zonă unde prețurile imobilelor au scăzut deja, un tânăr poate fi oprit de la luarea unui împrumut sau de la obținerea unui card de credit, iar dacă îl primește va fi cu o dobândă mare.

Perioadele de grație în care să nu rambursezi nimic din banii cheltuiți au fost reduse ori au dispărut în totalitate.

Parada locurilor de muncă la Sala Palatului

La Sala Palatului s-a desfășurat Târgul de job-uri **Angajatori de Top**, eveniment ce a avut loc simultan și în Timișoara și Iași. Peste 14.000 de tineri, atât studenți și proaspăt absolvenți cât și profesioniști au fost prezenți în căutarea noilor oportunități de carieră. Au avut de ales dintre 3.500 de locuri de muncă în domenii precum IT, Marketing, Financiar-bancar, Construcții, Auto, Retail, oferite de către cele 120 de companii participante. De asemenea, au fost organizate pe parcursul celor 2 zile de târg și seminarii de carieră, unde reprezentanți ai unor firme de top printre care BCR, Oracle, P&G, Vodafone, ING, Coca Cola, Dacia, și-au prezentat strategiile de dezvoltare și procesul de recrutare pentru job-urile oferite. Pentru cei pasionați sau interesați de noutățile de pe piața forței de muncă, au avut loc trei seminarii tematice-educative.

Procentul cel mai mare din cei care s-au arătat interesați de eveniment l-au constituit studenții. Însă, mulți dintre aceștia s-au declarat și oarecum dezamăgiți.

„Majoritatea companiilor susțin sus și tare că politica de selectare se bazează pe performanța profesională și comportamentul angajaților, dar de fapt nu ni se oferă ocazia să demonstrăm acest lucru, pentru că experiența constituie încă principalul criteriu de „evaluare”, dacă pot spune așa. Și ca să fiu cât se poate de sinceră, cred că toată atmosfera asta plină de bună dispoziție, cu muzică și veselie, este un aspect de suprafață sub care se ascunde o rigiditate specifică angajatorilor din România.” (Ioana Anghel – Studentă ASE)

„Da, sunt studentă și am 40 de ani. Chiar dacă am ales să-mi schimb profesia la această vârstă, speram ca experiența mea profesională să

Mergând și mai departe, va fi o criză, în toată regula, de cărți de credit. Abia când românii se mai obișnuiseră să nu mai meargă cu cash în portofel, acum se va reveni la vechiul obicei.

Și ca să fie totul cât mai clar – criza este criză și afectează tinerii, vârstnicii, săracii, dar și bogații. Tinerii – pentru că se împuținează șansele să se angajeze și să cumpere o casă. E bine de știut că, în situația în care doi lucrează și nu cheltuiesc niciun ban, vor avea șansa achiziționării unui apartament cu două camere în 50-60 de ani. Vârstnicii, mărirea pe care au primit-o acum o vor pierde prin prețurile ridicate. Săracii vor săracii și mai mult și vor ajunge să regrete vremurile actuale; probabil nu vor avea bani nici de pâine. Cât despre bogați, companiile lor se cam duc de răpă; încep să valoreze de câteva ori mai puțin, iar averea scade.

Ceea ce vreau să subliniez este faptul că din păcate, tinerii vor fi cei mai afectați; nu au decât un singur aliat: RĂBDAREA. Angajări pentru cei cu studii superioare se fac foarte greu, iar pe doamna criză nu prea o interesează că tinerii vor case, vor o șansă reală pentru a se împlini. Așa că tinerii trebuie să accepte și să încurajeze măsurile economice tocmai pentru binele lor.

Pentru că o economie mică precum a României nu poate permite peste ani să zică „Am greșit parțial!”. Noi avem prea puține șanse de a greși. Și de aceea BNR refuză să nu intervină.

contribuie esențial la succesul meu în fața angajatorilor. Din păcate, m-am lovit de discriminarea în ceea ce privește vârsta. Cu alte cuvinte, nici nu mi-au dat șansa să arăt de ce sunt în stare.” (Dumitra Marin – Absolventă ASE și studentă Construcții)

La seminariile de carieră se pare totuși, că unii candidați au fost mulțumiți de ofertele de angajare.

„Totul este să ai potențial și să știi să arăți acest lucru. O gândire deschisă, dar și rapidă, o sete de cunoaștere sunt calități aflate la mare căutare printre marile companii. Cred că am reușit să mă impun astăzi și asta a fost doar începutul!” (Andrei Bodeanu – Student Informatică)

„Sunt plăcut surprins de oferta de job-uri. Condiții excelente, profesionalism, cursuri de formare. Cel mai mult m-a impresionat faptul că se încurajează intens training-urile „on-the-job” și cred că orice absolvent care își dorește foarte mult o carieră în domeniu are astfel șansa să se dezvolte profesional. Le urez succes tuturor!” (Ionuț Taler – Student Marketing)

„Într-adevăr oferta este bogată, dar salariile continuă să fie relativ mici. Interesant mi s-a părut seminarul referitor la job-urile din străinătate și implicit, metoda de recrutare dincolo de granițele României, unde capitalul uman este mult mai apreciat.” (George Miron – Absolvent Transporturi)

Pentru cei care nu au găsit job-ul potrivit la târg, acesta continuă până la sfârșitul lunii noiembrie online, unde se primesc în continuare CV-uri. Mult succes candidaților!

Studentă Simona SPIRIDON,
Facultatea de Jurnalism,
Comunicare și Relații Publice

NOI DESCHIDERI PENTRU ACTIVITATEA COMUNITARĂ

În universul prodigios al activității comunitare, realizarea coeziunii teritoriale reprezintă unul din obiectivele majore, un veritabil scop european.

Pentru perioada 2007-2013, politica de coeziune a Uniunii Europene a fost reformulată pentru a răspunde mai percutant obiectivelor definite în Strategia de la Lisabona și, totodată, i s-a conferit o dimensiune teritorială. Aceasta presupune, între altele, ca tuturor zonelor comunității să li se asigure șansa de a contribui la dezvoltarea europeană, orientările strategice fiind puse în conexiune cu nevoile de investiții, atât pentru mediul urban, cât și pentru cel rural, avându-se în mod constant în vedere rolul acestora în dezvoltarea regională, în promovarea unei dezvoltări echilibrate, a unor comunități stabile în contextul integrării sociale.

Una din coordonatele politicii de coeziune teritorială vizează cooperarea teritorială europeană și susține dezvoltarea echilibrată și durabilă a teritoriului Uniunii Europene la nivelul microregiunilor sale și reduce efectele de barieră, prin cooperarea transfrontalieră și schimbul de cele mai bune practici.

• CARTA VERDE

În acest context, a fost elaborată, la 6 octombrie 2008, ceea ce s-a numit **CARTA VERDE** a coeziunii teritoriale lansată de Comisia Europeană, prin care se urmărește transformarea diversității teritoriale într-un avantaj.

Aceasta este necesară pentru stabilirea cadrului optim, astfel încât realizarea unei creșteri economice durabile, crearea de locuri de muncă și dezvoltarea socială și ecologică, în toate regiunile UE, să fie posibile concomitent cu asigurarea unor condiții de viață și de calitate a vieții mai bune, în circumstanțele unor oportunități egale, indiferent de locul unde trăiesc oamenii. Cu toate că cea mai mare parte a activității economice se concentrează în orașe mari (există 5.000 de orașe și aproape 1.000 de orașe mari răspândite pe întreg cuprinsul Europei și doar 7% din populație trăiește în orașe mari cu peste 5 milioane de locuitori, față de 25% în SUA), zonele rurale rămân o parte esențială a UE. Acestora le aparțin majoritatea resurselor naturale. Aici se găsesc majoritatea zonelor naturale atractive (lacuri, păduri din lista de situri Natura 2000 etc.). Tot aici există o bună calitate a aerului și, adesea, reprezintă locuri atractive și sigure de locuit sau de vizitat. Provocarea

esențială este asigurarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și durabile a UE ca întreg, întărind competitivitatea economică și capacitatea ei de creștere, respectând, în același timp, nevoia de a conserva valorile sale naturale și asigurând coeziunea socială. Aceasta implică evitarea concentrării excesive a creșterii și facilitarea accesului la beneficii progresive datorită aglomerației, în toate teritoriile.

Coordonarea politicilor sectoriale și a celor teritoriale are o importanță vitală pentru a maximiza sinergiile și pentru a evita posibilele conflicte.

Carta este un document deschis; capitolul final lansează pentru consultare publică o suită de întrebări-cheie despre coeziunea teritorială, în scopul structurării unui concept comun privind: definirea coeziunii teritoriale, anvergura și sfera de cuprindere a acțiunii teritoriale, îmbunătățirea cooperării și coordonării, structurarea de noi parteneriate teritoriale, aprofundarea conceptului de coeziune teritorială, înțelegerii sensului acestuia.

• CARTA ALBASTRĂ

CARTA ALBASTRĂ pentru imigranții cu „înaltă calificare profesională”. Deputații europeni de la Comisia pentru Libertăți Civile au discutat despre proiectul vizând

„Cartea albastră” pentru imigranții calificați.

Raportorul parlamentar pe acest domeniu, Ewa Klant (PPE, Germania), a afirmat în deschiderea sesiunii că, jumătate din imigranții cu înalte calificări profesionale merg în SUA sau Canada, și doar 5,5% vin în UE. Pentru a pune capăt imigrației ilegale, se impune să fie deschisă ușa imigrației legale.

Îngrijorarea principală în acest context este legată de fenomenul brain-drain (migrația creierelor) din Africa și alte țări în curs de dezvoltare. Sănătatea și educația sunt vitale în țările în curs de dezvoltare, de aceea se va limita accesul la „Carta albastră” în aceste domenii.

Ce trebuie să mai știm despre CARTA ALBASTRĂ?

- este valabilă pe doi ani și poate fi reînnoită;
- permite libertatea de circulație în UE posesorului și familiei acestuia (după cei doi ani);
- după cinci ani, posesorul acestuia are statut de rezident pe termen lung;
- nu oferă rezidență permanentă;
- oferă dreptul la muncă și rezidență în teritoriul unui stat membru pe o perioadă inițială de doi ani, după care posesorul acesteia poate obține o prelungire în alt stat membru. Posesorul Cărții albastre poate fi însoțit în Uniunea Europeană de familia sa și beneficiază de securitate socială.

Imigranții din România vor fi consiliați profesional

Imigranții de pe teritoriul României pot beneficia gratuit, la cerere, de ajutor social, șomaj, consiliere profesională și angajare. Solicitanții de azil, care se află în procedură de determinare a unei forme de protecție după expirarea unei perioade de un an de la data depunerii cererii de azil, și care au reședința stabilită într-un județ, beneficiază gratuit de aceste servicii. Ordinul a fost publicat de curând în Monitorul Oficial, iar autoritățile intenționează ca, prin intermediul lui, să promoveze drepturile cetățenilor străini.

Aceasta cu atât mai mult cu cât, în prezent, peste 80.000 de imigranți se află pe teritoriul României și aproximativ jumătate sunt în București. Lipsa programelor de formare profesională este, pe lângă o nefastă sursă de exploatare și prejudiciată, una dintre problemele dureroase ale acestora.

Conform Centrului de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, aproape 60 la sută dintre străinii aflați pe teritoriul României nu au avut niciun fel de experiență profesională în țara de origine, iar programele de calificare profesională pentru ei lipseau în totalitate.

În consecință, cei mai mulți se angajează foarte greu și, dacă se angajează, devin victimele patronilor care-i exploatează. De acum, orice imigrant va avea, cel puțin teoretic, aceleași drepturi, în ceea ce privește munca, la fel ca un român.

• PREMIUL LUX PENTRU CINEMATOGRAFIE

În paleta de preocupări a Parlamentului European se înscrie și încurajarea circulației filmelor europene și promovarea cinematografilor în cadrul pieței comune.

Decernarea Premiului LUX 2008 a avut loc la sfârșitul lunii octombrie, iar pelicula câștigătoare, filmul belgian *Tăcerea Lornei* (La silence de Lorna), realizat de **Jean-Pierre și Luc Dardenne**, va fi tradusă în cele 23 de limbi oficiale ale Uniunii.

Finaliștii de anul acesta au fost, pe lângă laureați, Kornel Mundruczo (cu producția Delta) și Miroslav Janek și Pavel Kontechy (cu proiecția Obcan Havel).

Valoarea premiului LUX se ridică la 87.000 de euro.

Cele trei filme finaliste au fost selectate de un grup independent format din profesioniști din domeniul cinematografic.

... Iată câteva repere relevante, sperăm, care marchează preocupările actuale ale UE, demersurile acesteia pentru a conferi noi deschideri activității sale.

Adela DEAC

Mitu' cu M. Itu (II)

Prof. univ. dr. Mircea ITU

Mitul este întâiul fond metafizic al universului. El trimite la unitatea de principiu a existenței în general. Mitul îl face pe om să se reîntoarcă la izvoare și la arhetipuri. El poate fi înțeles și ca tip de comunicare codificată. În stările de cumpănă, omul se adresează mitului. Acesta are putere, fiind și o armă defensivă. Forța mitului se exprimă mai degrabă spiritual și metafizic decât psihic și fizic. În ciuda existenței în lumea modernă, nevoia omului de mituri nu a încetat și se păstrează drept o constantă. Este impresionantă capacitatea minții umane de a crea necontenit mituri. Creatorul de mituri acționează prin intuiție. Miturile vechi se păstrează, dar în forme schimbate față de

aspectele originare. Mitul nu dispare niciodată. El fie se demitizează, fie se remitizează.

Se poate constata nașterea istoriei din mit. Mitul e o istorie paralelă. Este un alt fel de istorie, venită din *illud tempus* (timpul primordial), acoperită într-un înveliș special de poveste. Mitul este receptat adesea drept poveste. Este necesar să fie înțeles, însă, nu drept poveste mincinoasă ori fabulație, ci în sensul de istorisire ce învăluie realul cu imaginarul.

Raportul dintre mit și istorie este de complementaritate. Mitul nu se opune istoriei. El încorporează fapte și evenimente istorice. După cum se cere înțelesă dimensiunea istorică a miturilor, tot astfel

și dimensiunea mitică a istoriei. Prin raportare la tehnica reamintirii, Victor Kerebach propune viziunea despre istorie ca memorie documentară și despre mit ca memorie metafizică (Victor Kerebach, *Mit, mitogeneză, mitosferă*, p. 13). Istoria mitică este revalorizarea spirituală a istoriei, abolirea concepției profane despre istorie drept evenimentială, drept o acumulare de date și fapte.

Centrală în hermeneutica mitului este interpretarea istoriei. Istoria mitică înseamnă istorie sacră și se distinge de istoria profană, temporală, ireversibilă și evenimentială. Datele mitice sunt, totuși, date istorice. Esența istorică a mitului precedea existența istorică. Esența mitică este atemporală și oferă modele exemplare pentru existența temporală și istorică. Procesul mitizării este o transfigurare a istoricului în transitoric, un exemplu elocvent fiind mitizarea personajelor istorice. Regenerarea periodică în societățile arhaice se făcea prin repetiție, prin anularea timpului ca durată și prin revalorizarea timpului ca rotund, ciclic și cosmic (cu semnificația de universal, iar nu de lumesc). Pe de altă parte, istoria profană se clădește pe sensul opresiv și terifiant al timpului trecător, ireversibil, văzut ca durată.

Este mai autentic pentru om a trăi în termenii exemplarității modelelor mitice și religioase, transcendente, atemporale și transitorice decât a se identifica cu dimensiunea temporală și istorică a existenței profane. Astfel, experiența structurilor mitice, simbolice și anistorice ale sacralului ne poate vindeca de teroarea istoriei concrete, de anxietatea existențială și de dramatismul condiției umane.

Mitul are un puternic conținut de adevăr, învăluit într-o poveste. Trebuie dezvelit mitul de vâlul de poveste pentru a accede la adevăr și a-i înțelege mesajul. Însă, mitul nu este o poveste mincinoasă. Omul crede în adevărul și în realitatea miturilor, admite fără tăgadă că ceea ce povestesc miturile s-a petrecut într-un timp îndepărtat. Miturile sunt confundate adesea în lumea modernă cu zvonurile și de aceea sunt respinse ca minciuni, fiindcă zvonurile nu se pot confirma întotdeauna.

În mit acționează adevărurile arhetipale. Carl Gustav Jung lega mitul de arhetip și de inconștientul colectiv. Adevărul mitic este paradigmatic, înlocuit prin reactualizarea mitului sau printr-un mit similar mai puternic (Victor Kerebach, *Mit, mitogeneză, mitosferă*, p. 7).

80 de ani de RADIO românesc

Voci în eter

De fiecare dată 1 noiembrie mă ia prin surprindere și tot așa s-a întâmplat și acum, când toamna blândă, aurie, înaintea spre iarnă și pare a se îndrepta spre primăvară. De altfel, cineva mi-a trimis chiar un filmuleț pe Internet, cu picturi celebre despre toamnă mixate pe muzica lui Vivaldi... Poate că și acest dar face parte dintr-un scenariu al miracolelor acestui mereu tânăr început de noiembrie. Pentru că Radioul a împlinit chiar în această zi 80 de ani de existență în România, devenind o legendă vie pentru ascultători, dar și pentru adevărații radiofoniști printre care am bucuria să mă număr și eu.

O atracție inexplicabilă face ca Radioul să unească destine, să creeze miraje chiar și la începutul secolului XXI, acum, când vorbim despre globalizare, Internet, transmisiile instantanee prin satelit într-un sat planetar, eră digitală, sute de radiouri locale, regionale, naționale, internaționale, presă scrisă, televiziune, *new media*...

Ascult vocile unor colegi din radio ce evocă amintiri care ar merita, poate, un scenariu de film... Răsfoiesc almanahul aniversar *Radio România 80 – 1928-2008* și mă întreb și acum, cu mirare, cum de am întâlnit o astfel de lume la sfârșitul unui secol XX bolnav de comunism? O lume capabilă să se salveze, să știe să lupte, să știe să reziste? Am auzit în aceste zile pe unii dintre colegii mei vorbind despre ce înseamnă a fi „bolnav de radio”. Fără să devin patetică, voi spune că am întâlnit astfel de oameni și chiar eu sunt unul dintre ei. Îmi amintesc astfel de figuri luminoase din existența mea de redactor la radio și vă putea să menționez pe regizorul Val Moldoveanu, pe regizorul muzical Romeo Chelaru, pe actrița Alexandrina Halic. Cabina 12 sau T2 sunt spații mirifice unde am prins viața numeroase scenarii pentru copii, atunci când aceste emisiuni erau

adevărate oaze, alături de teatrul radiofonic pentru copii sau *Noapte bună, copii*.

În Radio, unde totdeauna se duce o luptă cu secunde, cu exactitatea, pierzi de multe ori noțiunea timpului. Pentru că un radioprogram sau o emisiune înregistrată, un reportaj sau interviu necesită enorm de multă muncă pentru a deveni ceea ce aud ascultătorii. Iar noi, realizatorii, suntem experimentați „tăietori de bandă”? De multe ori spuneam că am fonotecat ecuatorul, kilometri de bandă, adică aruncam la coș imperfecțiunile, bălbe, lungimi etc. Orice redactor de radio avea în geantă o foarfecă pentru fonotecat. Până la aplicațiile de astăzi ale calculatorului, la radiourile *live* digitale, banda de magnetofon a fost materialul de lucru la propriu... Cine mai știe câte mii de ore din viața am petrecut fonotecând?!

Dintre cei 80 de ani ai radioului pot să spun că 35 sunt și ai mei! Am realizat numeroase emisiuni pentru copii, apoi emisiuni culturale, transmisiile în direct, radioprograme, talk-show-uri. Unele dintre ele s-au transformat în cărți, am adunat în ele întâlniri memorabile din existența mea radiofonică cu diverse personalități din Basarabia, dar și din Voivodina, de la Paris sau Tel Aviv. În fonotecă se păstrează emisiuni-document cum au fost cele dedicate Mariei Tănase la *Universul artelor*, descoperirii lumii românești din Basarabia (un ciclu de aproape 10 ani sub genericul *Floare de latinitate*), ediții ale radioprogramului *Cum vă place* ce au făcut ca viața mea de realizator de emisiuni să fie foarte plină, extrem de interesantă, pasionantă. La radio am învățat să am încredere totală în puterea de a convinge prin cuvânt, în capacitatea de a realiza imagini radiofonice.

Și totuși, ce-ăș aduce în prim-plan acum, la aniversarea celor 80 de ani de radiofonie românească ce înseamnă și o

sărbătoare a vieții mele? Faptul că am lucrat într-o redacție unică, cea a *Programului Trei*, astăzi trecut pe Internet și rămas în amintirea noastră ca o mărturie a imposibilului posibil: adică un radio viu, profesionist, cu o energie debordantă, luat ca model de multe dintre radiourile nou ivite în piața audiovizualului după 1992. Nu aș uita nici dramaticile zile din decembrie '89, când am trăit la cea mai înaltă tensiune Revoluția Română. A traversa atunci, în acele zile, coridoarele Radioului, cu parole care se tot schimbau, era chiar ceva periculos. Atunci am înțeles pentru prima oară de ce unele cabine de emisie nu aveau geamuri, ci erau în interiorul clădirii, situate astfel în mod strategic. Drumul spre radio era o adevărată prăjdie, zvonurile ne intoxica etc. Îmi amintesc primele intrări în direct, interviuri aduse din stradă, o lume care se remodea sub ochii noștri. Nici un film cu subiecte din acele zile nu mi se pare a fi surprins nici pe departe tensiunea acelor zile de neuitat...

V-am spus și repet că timpul în radio este o noțiune extrem de importantă. Secunde chiar. În clădirea radio, de altfel, ceasurile mari, arătând ora exactă, se află în absolut toate birourile, în cabine și, desigur, în emisie. Este ca un simbol devorator, permanent. Oare de ce mi se pare acum, la 80 de ani de radiofonie românească, că miraculoasa luptă cu secunde este chiar bălăia care m-a purtat mereu pe val, m-a făcut să descopăr totdeauna în mine rezerve de energie gata să reinventeze ceva nou, demn de ascultătorul care nu ne cunoștea decât după vocile din eter?

Prof. asociat dr. Georgeta ADAM
Facultatea de Jurnalism,
Comunicare și Relații Publice

Întâlnire pe calea undelor

Primesc cu bucurie invitația de a participa la o lansare de carte: „Întâlnire pe calea undelor. Interviuri radiofonice despre scriitorii români”.

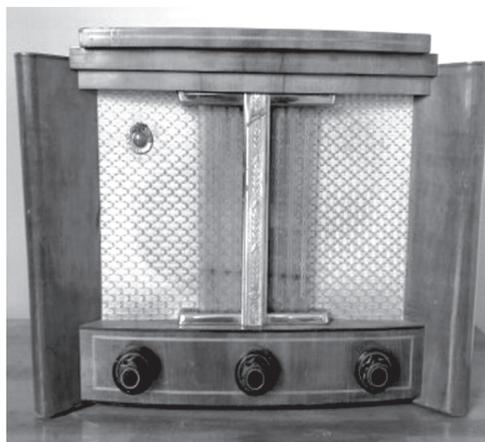
Cartea a luat naștere pe calea undelor, pornind de la emisiunea „Vreau să știu”, ascultată în 792 de orașe în toată lumea. Interpret: Anca Sirghie și Alexandru Brașoveanu. Erau, în fapt, dialoguri despre scriitorii români. Întrebările demonstrau o naivitate jucată, tocmai pentru că se aștepta un răspuns nu atât de doct încât să sperie.

Anca Sirghie și Alexandru Brașoveanu autori de această dată - propun aceleași dialoguri inedite, aceleași culori, nuanțe și parfumuri care se cheamă și-și răspund. Este un volum născut dintr-o ripostă la emisiunea radiofonică, întrucât timpul nu era suficient niciodată pentru a face comunicări - o caracteristică esențială a unui universitar - adică se ia o problemă și se dezbate radical.

Proiectul „s-a născut cu forțelul în șapte etape” după cum a mărturisit conferențiar univ. dr. Anca Sirghie, a necesitat o privire atentă și o corectare de șapte ori până s-a ajuns la varianta cea mai fidelă și pură a redării.

La eveniment au participat profesor Paula Romanescu, istoricul Alexandru Brașoveanu, scriitorul și filosoful Ion Papuc, autorul de texte umoristice Narcisca Caciuc și, bineînțeles, conf. univ. dr. Anca Sirghie.

Cristiana TUDOR

Polemic

Încă un Institut de Istorie a Religiei?!

Asist. univ. Marius ION

Institutul de Istorie a Religieiilor al Academiei Române, instituție înființată la începutul anului 2008 printr-o hotărâre de Guvern, și-a prezentat la Academia Română, „echipa” și „proiectul științific”, „direcțiile de cercetare”, „parteneriatele internaționale”, publicațiile și manifestările prin care acesta își propune să devină un partener academic și cultural, la nivel local și european.

Istoric

Pentru cei care nu sunt la curent cu toate știrile de pe scena culturală românească, aflați acum că a mai avut loc o inaugurare a unui Institut de Istorie a Religieiilor al Academiei Române. Evenimentul a avut loc luni, 20 octombrie anul curent, în cadrul unei sesiuni științifice, la care directorul interimar, Andrei Pleșu, și-a exprimat speranța că ministrul Economiei și Finanțelor, Varujan Vosganian, va sprijini extinderea noii instituții.

Înființat în luna iunie, Institutul de Istorie a Religieiilor a organizat, în Aula Academiei Române, sesiunea cu tema „L'histoire des religions f l'Académie Roumaine”, prilej cu care Andrei Pleșu a anunțat că instituția are un sediu, pe Calea 13 Septembrie, nr. 13, și un număr de șase cercetători, Andrei Oșteanu, Eugen Ciurtin, Mihaela Timuș, Bogdan Tătaru-Cazaban și Mirela Bănică. Acesta a mai precizat că Institutul de Istorie a Religieiilor va oferi „o perspectivă comparativă și a dialogului” asupra studiilor religiilor și nu va reprezenta „un concurent pentru Biserica și nici nu va respinge vreo confesiune nouă”. „E greu de spus când a apărut ideea proiectului de creare a unui Institut de Istorie a Religieiilor, la un moment dat, ne-am gândit să scoatem niște volume asupra proiectului nerealizat și irealizabil”, a mai spus Pleșu, care a adăugat că fiecare cercetător va avea domeniul său de studiu, ales dintre cele trei direcții majore - „Religii indiene și iraniene”, „Istoria comparată a monoteismelor Cărtii” și „Religie și modernitate”, - dar se vor realiza și lucrări comune, precum un Dicționar al istoricilor religiilor. *Activitatea institutului va avea loc o dată pe lună, când va fi organizată o conferință de comunicări științifice.*

ași și, cu inima strânsă de emoție, își citește numele: Alexei Berg”.

Eroul nostru trăiește multiple vieți. A confiscat identitatea unui soldat mort. Dar apoi „murind”, leapădă identitatea luată cu împrumut, ucide moartea prin moarte, călcând spre a ajunge la *fințeara* restaurată și supremă. Deșteptându-se duhul său sau omul launtric se manifestă ulterior ca o vie și firească hierofanie. „Alexei o culesse de jos (veverița omorâtă de către camarazii săi de război), simți un pic de căldură sub blânița din căușul palmelor sale. Soldații coborau spre râu, după joc li se făcu sete. Alexei ghiță deodată în el prezența unui alt om. prezența uimitor de sensibil sub platoșa de nepăsare și asprime pe care și-o durase zi de zi, în luptă. Înainte de război...”

Rămas cu o cicatrice pe frunte, semn dureros al inițierii, se preumblă tăcut prin viață. Se îndrăgostește de o pianistă care-l învață să cânte din nou la pian. Se joacă, în prima fază, de-a stăpâna și pedagogul cu el. El nu se-motrivirește. Nu știe cine e. Nu-l recunoaște pe acest „Mășkin” deposedat de împărăția sunetelor și clasat de conjunctură în regnul animal. Dar ceremonia, balul ei cu parfum de nuntă mistică este prilejul irumperii sale sub privirile torturate și somnambule ale participanților.

Când Alexei își puse mâinile pe clape, s-a putut crede că armonia ieșise din întâmplare, fără voia lui. Imediat însă, muzica izbucni, cu o forță ce mătura indoielile, vocile, zgomotele, ștergea de pe fețe expresiile amuzate, privirile întrebătoare, îndepărta pereții, împrăștia lumina salonului în imensitatea nocturnă a cerului din spatele ferestrelor.

Nu avea sentimentul că ar cânta. Înainta prin noapte, respirându-i transparența delicată făcută din nenumărate fațete de gheață, de frunze, de vânt. Nu mai purta în el nici o durere. Nici teamă pentru ce avea să urmeze. Nici spaimă, nici părere de rău. Noaptea prin care înainta exprima și suferința, și teama, și iremediabilă ruptură a trecutului, acum însă totul se prefaceuse în muzică și exista numai prin *frumusețea* ei”.

După absolvirea Siberiei orientale pianistul nostru parcurge drumul inițiat de la realismul socialist: homo sovieticus, la realismul mistic: Ecce homo sau, mai bine zis, la firea omului. Eu am să tac aici. Și vă urez să aveți șansa de a vă întâlni cândva cu acest personaj recent. Acestea fiind spuse, e cam târziu acum și trebuie să urc sau să cobor din tren, nici nu mai știu, și el „e departe, deja...”

Marius ION

Ai parte, dacă ai... carte

„Muzica unei vieți” sau frumusețea ca instrument de cunoaștere

Muzica unei vieți este o compoziție ce se slujește de cuvânt pentru a-l transcende. Cuvântul doar sugerează, restul e subînțeles pentru cei care posedă receptacolul pentru ineditivă. „Mă trezesc, am visat o muzică. Ultimul acord se stinge în mine în timp ce încerc să simt pulsul vieților inghesuite în lunga sală de așteptare, în amestecul de somn și oboseală”. Așa își începe Andrei Makine prima „partitură” de roman, ca apoi să te ia definitiv în posesia povestirii sale, în ritmul lenes de tren oriental ce se târâște prin lăbărțatul ocean de uscat spre Moscova „europeană”.

Andrei Makine s-a născut în Novgorod, în 1957, și trăiește de mai mulți ani în Franța. Exilul l-a învățat să scrie occidentalicește, ca formă, dar ca „sunet” rămâne un slav, fără rest. Makine nu știe sau nu poate să scrie ca predecesorii săi Dostoievski sau Bulgakov, dar rămâne un incurabil rânit metafizic, ca de altfel toți rușii plecați peste tot în lume. Acest roman de buzunar este o elegie dedicată martirajului de secol XX și care te invită inevitabil la anamneza de tip estetic și liturgic deopotrivă. Este o carte act sau de *retrăire*, ce are loc o dată cu cel care ia parte prin cuminecătura slovei.

Mirajul începe într-o gară înzăpezită și uitată de lume, „iar gara asta asediată de viscol nu-i decât rezumatul istoriei acestei țări. A naturii sale profunde. Spații ce fac să pară absurd orice tentativă de a acționa. Exces de spațiu care înghețe timpul, nivelează toate termenii, toate duratele, toate proiectele. Măine înseamnă „poate, cândva”, când spațiul, zăpezile, soarta o vor îngădui. Fatalismul... Trec în revistă, mai curând de năduf, aceste clișee ale caracterului național, aceste blestemate întrebări asupra firii rusești, pe care și le-au pus atâtea minți luminate. O țară în afara Istoriei, moștenirea grea a Bizanțului, două veacuri de jug tăărăsc, cincii veacuri de iobăgie, revoluții, Stalin, *East is East...*”

În această așteptare înghețată trebuie să sosească, din clipă în clipă, trenul spre Moscova europeană, spre istorie, spre timp. Iar în trenul acesta te vei fi întâlnind cu un străin cu chip comun și înărăuțit înainte de vreme și povestelnicul multipler sale vieți. Nici înfățișarea și nici degetele butucinoase nu-ți dezvăluie adevărata sa identitate, aceea de pianist și, totuși, el este cel pe care îl vei fi auzit lovind dureros clapele, mai devreme, în gară. „Conversația noastră se leagă abia târziu, spre seară. În legătura, ciudat, cu

frumusețea unor străzi”. Da, auziți, frumusețea! Dar, „noi am exilat frumusețea, în timp ce grecii au pus mâna pe arme pentru ea”, declama Camus în plin avânt materialist al Occidentului. Dar aici nu este vorba de o *reflexie* asupra frumuseții, ci de o *reflexie* a ei. Acest idiot dostoievskian, ce camuflează chipul Christie, vine de *undeva*, nu dintr-un sanatoriu elvețian, precum prințul Mășkin, și călătorește spre *altundeva*. Este seară, trenul șerpuiește agale și dezinteresat de vreo destinație. O senzație proustiană ne încearcă parcă în reiterarea drumului făcut

de uceniciei Săi spre Emaus. Iar apoi, binemeritata tihnă a popasului nu se lasă prea mult așteptată „ne pregătim să mâncăm: ouă tari pe care le scot din rucsac, pâinea pe care se are, spune el, o are în valiză. Scoate un pachet, îl desface. O jumătate de pâine neagră. Însă ceea ce-mi atrage privirea e ambalajul - niște foi vechi și boțite, cu partituri. Își ridică ochii spre mine, apoi începe să netezească foile cu muchia bătucită a mâinii. Nu mai vorbește cu tonul unui călător sentimental, ca adineaori. Însă tot despre aceleași străduțe moscovite vorbește, și despre un tânăr (Pe atunci, mă credeam cel mai fericit om din lume”, spune el cu o amărăciune senină), un tânăr cu o cămașă albă udată de o ploaie de mai, un tânăr care se oprește în fața unui

Programul Televiziunii România de Măine

TVRM Educațional

LUNI

10 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **București, București** (r)
 06:40 **Café concert** (r)
 07:10 **Un răspuns pentru fiecare.** Emisiune de Simona Șerban
 07:30 **Deutsche Welle** (r)
 07:50 **Promo**
 08:00 **Unde ne sunt absolvenții** (r)
 08:30 **Preluare TVRM Cultural**
 09:20 **Promo**
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:20 **Promo**
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 13:20 **Promo**
 13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs.
 14:58 **Promo**
 15:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 17:20 **Promo**
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 19:20 **Promo**
 19:30 **Harețiștii.** Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Electorale în stil Caragiale.** Emisiune de Viorel Popescu
 21:30 **Dialog, știință, religie.** Emisiune de Carmen Fulger
 22:00 **Film documentar:** Body&Soul (ep. 5)
 22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 7)
 23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

MARȚI

11 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Popasuri de suflet** (r)
 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:10 **Promo**
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Harețiștii** (r)
 08:30 **Preluare TVRM Cultural**
 09:20 **Promo**
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:20 **Promo**
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 13:20 **Promo**
 13:30 **Invitatul de la ora 13.** Emisiune de Sorin Lupășcu
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
 14:58 **Promo**
 15:00 **Din sălile de concert.** Emisiune de Mihai Darie
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 17:20 **Promo**
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ

LUNI

10 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Deutsche Welle** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 07:30 **Societatea Națională** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Aplauze pentru harețiștii.** Emisiune de Carmen Stoianov (r)
 09:00 **Clubul liceenilor.** Emisiune de Vasi Cărăbuș (r)
 10:00 **Știință și spiritualitate.** Emisiune de Alexandru Mironov (r)
 11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 13:00 **Academica – Cărți și probleme** (r)
 14:00 **Știință și religie.** Emisiune de Carmen Fulger
 15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **Amfitrion Corina.** Emisiune de Corina Chiriac
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 21)
 19:00 **Scena ca istorie.** Emisiune de Violeta Sereciu
 20:00 **Comorile orașului.** Emisiune de Cezar Lungu
 20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 21:00 **Amfiteatrul cultural: Cultura unei generații.** Emisiune de Lucian Chișu
 22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureșan
 22:30 **Film artistic românesc:** Comedie fantastică (r)
 00:00 **Promo**

MARȚI

11 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Mapamond cultural** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:30 **Capcana timpului** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Film serial** (r)
 09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
 10:00 **Amfitrion Corina** (r)
 11:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt** (r)
 12:00 **Recital de muzică populară.** Emisiune de Dumitru Cucu (r)
 12:30 **Gândești, deci ești** (r)
 13:00 **Amfiteatrul cultural – Cultura unei generații** (r)
 14:30 **Tradiții și obiceiuri** (r)
 15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **Gândești, deci ești.** Emisiune de Irina Haidet
 17:30 **România creștină.** Emisiune de Mihail Diaconescu
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 22)
 19:00 **Cultura corpului.** Emisiune de N. Postolache
 19:58 **Promo**
 20:00 **Nimic fără lege.** Emisiune de Florin Făniș
 20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 21:00 **Ferestrele memoriei.** Emisiune de Sofia Bratu
 22:00 **Muzică clasică.** Emisiune de Mihai Darie
 22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureșan
 22:30 **Film artistic:** Radio Romance – China (r)
 00:00 **Promo**

19:20 **Promo**
 19:30 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Electorale în stil Caragiale.** Emisiune de Viorel Popescu
 20:30 **București, București.** Emisiune de Simona Șerban
 21:00 **Academica – Istoria care doare.** Emisiune de Mircea Dogaru
 22:00 **Popasuri de suflet.** Emisiune de Violeta Sereciu
 22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 8)
 23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI

12 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Din sălile de concert** (r)
 07:10 **Promo**
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Ani de liceu** (r)
 08:30 **Preluare TVRM Cultural**
 09:20 **Promo**
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:20 **Promo**
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 13:20 **Promo**
 13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
 14:58 **Promo**
 15:00 **Café concert.** Emisiune de Sorin Petre
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 17:20 **Promo**
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 19:20 **Promo**
 19:30 **Performerii în arenă.** Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Academica – Economia, pentru cine?** Emisiune de Ilie Șerbănescu
 21:00 **Electorale în stil Caragiale.** Emisiune de Viorel Popescu
 21:30 **Exclusiv pentru premianți.** Emisiune de Carmen Fulger
 22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 9)
 23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Agricultura și alimentația** (r)

JOI

13 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Din sălile de concert** (r)
 07:10 **Promo**
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Performerii în arenă** (r)
 08:30 **Preluare TVRM Cultural**
 09:20 **Promo**
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:20 **Promo**
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ

13:20 **Promo**
 13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs.
 14:58 **Promo**
 15:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 17:20 **Promo**
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 19:20 **Promo**
 19:30 **Top sport.** Emisiune de Cristina Matei
 20:00 **Academica – Cărți și probleme.** Emisiune de Mihai Ungheanu
 21:00 **Electorale în stil Caragiale.** Emisiune de Viorel Popescu
 21:30 **Profil spiritual.** Emisiune de Valeriu Răpeanu
 22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 10)
 23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Miorița** (r)
 05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI

14 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:10 **Promo**
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Top sport** (r)
 08:30 **Preluare TVRM Cultural**
 09:20 **Promo**
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:20 **Promo**
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 13:20 **Promo**
 13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
 14:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
 14:58 **Promo**
 15:00 **Din sălile de concert.** Emisiune de Mihai Darie
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 17:20 **Promo**
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 19:20 **Promo**
 19:30 **Unde ne sunt absolvenții Universității Spiru Haret.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Casă dulce românească.** Emisiune de Cătălin Maximiu
 22:00 **Istorie și istorii.** Emisiune de Mircea Dogaru
 23:30 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Profil spiritual** (r)

SĂMBĂȚĂ

15 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
 06:30 **Casă dulce românească** (r)

07:30 **Popasuri de suflet** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Cucu
 09:00 **Ateneul artelor** (r)
 10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 11:50 **Promo**
 12:00 **Agricultura și alimentația.** Emisiune de Gheorghe Predilă
 12:57 **Promo**
 13:00 **Academica – Știință.** Emisiune de Alexandru Mironov
 14:00 **Vorbii, scrieți românește.** Emisiune de Valeriu Marinescu
 14:30 **Adevăratele stele.** Emisiune de Sorin Lupășcu
 15:58 **Promo**
 16:00 **Clubul diplomaților.** Emisiune de Mihaela Mihailide
 16:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
 17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**
 18:30 **Arta de a trăi.** Emisiune de Mihaela Coveșanu
 19:30 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georget Nucu
 21:30 **Teatrul în fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
 22:30 **Film artistic românesc:** O scrisoare pierdută (1953) (partea a II-a).
 Respectându-se întocmai cursul narativ al capodoperei carageliene, este demascată demagogia membrilor a două formațiuni politice rivale dintr-un oraș de provincie din România sfârșitului de secol XIX, în preajma alegerilor. Astfel, pentru a obține votul adversarilor, Nae Cataveniu, șeful partidului de opoziție, îl șantajează pe Ștefan Tipăteșcu, prefectul orașului cu publicarea unei scrisori de amor a acestuia către Zoe, soția lui Zaharia Trahanache, șeful partidului aflat la putere, bun prieten cu Tipăteșcu. În rolurile principale: Alexandru Gutu, Grigore Vasiliu Birlic, Elena Godeanu. Regia Sică Alexandrescu.

DUMINICĂ

16 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
 06:10 **Cinepanorama** (r)
 06:30 **Universul cuvintelor** (r)
 07:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
 07:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
 08:00 **Lumină în suflet.** Emisiune de Sorin Bejan
 09:00 **Grădinița fermecată.** Emisiune de Carmen Fulger
 10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret.**
Consultații pentru sesiunea de examene
 Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
 12:00 **Cum vă place.** Emisiune de Violeta Sereciu
 13:00 **Cronica scepticului.** Emisiune de Cristian Român
 13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
 14:00 **Academica – Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu
 15:00 **Toată lumea pe gazon.** Emisiune de Viorel Popescu
 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.** Emisiune de Maria Gheorghiu
 17:00 **Din instituțiile statului.** Emisiune de George Nicolau
 17:30 **Dor de-acasă. Emisiune de divertisment.** Realizator Puiu Stoicescu
 19:30 **Sub semnul muzelor.** Emisiune de Vasi Cărăbuș
 20:30 **Societatea Spiru Haret.** Emisiune de Ciprian Vasilescu
 21:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
 22:00 **Café concert.** Emisiune de Sorin Petre
 22:30 **Film artistic:** Renașterea Regelui – China (prima parte)
 00:00 **Dor de-acasă** (r)
 02:00 **Cum vă place!** (r)
 03:00 **Contrapunct** (r)
 04:00 **Sub semnul muzelor** (r)
 05:00 **Toată lumea pe gazon** (r)

TVRM Cultural

LUNI

10 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Deutsche Welle** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 07:30 **Societatea Națională** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Aplauze pentru harețiștii.** Emisiune de Carmen Stoianov (r)
 09:00 **Clubul liceenilor.** Emisiune de Vasi Cărăbuș (r)
 10:00 **Știință și spiritualitate.** Emisiune de Alexandru Mironov (r)
 11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 13:00 **Academica – Cărți și probleme** (r)
 14:00 **Știință și religie.** Emisiune de Carmen Fulger
 15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **Amfitrion Corina.** Emisiune de Corina Chiriac
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 21)
 19:00 **Scena ca istorie.** Emisiune de Violeta Sereciu
 20:00 **Comorile orașului.** Emisiune de Cezar Lungu
 20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 21:00 **Amfiteatrul cultural: Cultura unei generații.** Emisiune de Lucian Chișu
 22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureșan
 22:30 **Film artistic românesc:** Comedie fantastică (r)
 00:00 **Promo**

MARȚI

11 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Mapamond cultural** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:30 **Capcana timpului** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Film serial** (r)
 09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
 10:00 **Amfitrion Corina** (r)
 11:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt** (r)
 12:00 **Recital de muzică populară.** Emisiune de Dumitru Cucu (r)
 12:30 **Gândești, deci ești** (r)
 13:00 **Amfiteatrul cultural – Cultura unei generații** (r)
 14:30 **Tradiții și obiceiuri** (r)
 15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **Gândești, deci ești.** Emisiune de Irina Haidet
 17:30 **România creștină.** Emisiune de Mihail Diaconescu
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 22)
 19:00 **Cultura corpului.** Emisiune de N. Postolache
 19:58 **Promo**
 20:00 **Nimic fără lege.** Emisiune de Florin Făniș
 20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 21:00 **Ferestrele memoriei.** Emisiune de Sofia Bratu
 22:00 **Muzică clasică.** Emisiune de Mihai Darie
 22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureșan
 22:30 **Film artistic:** Radio Romance – China (r)
 00:00 **Promo**

MIERCURI

12 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Mapamond cultural – film documentar** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:30 **Muzică clasică** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Film serial** (r)
 09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
 10:00 **Academica – Ateneul artelor** (r)
 11:00 **Filmul și istoria** (r)
 11:30 **Aplauze pentru harețiștii** (r)
 12:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
 13:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
 14:30 **Comorile orașului.** Emisiune de Cezar Lungu (r)
 14:58 **Promo**
 15:00 **Arta documentarului.** Realizator Daniel Paraschiv
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ion Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **Amfitrion Corina.** Emisiune de Corina Chiriac
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 23)
 19:00 **Profil spiritual.** Emisiune de Valeriu Răpeanu
 20:00 **Un actor și rolurile sale.** Emisiune de Ion Bucheru
 20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
 21:00 **Echipele „Gusti”. Societatea românească, încotro?**
 Emisiune de Florian Tănăsescu
 22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureșan
 22:30 **Film artistic de artă:** Mont Oriol (II) (Franța)
 00:00 **Promo**

JOI

13 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
 06:30 **Mapamond cultural** (r)
 07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
 08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
 08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
 08:30 **Film serial** (r)
 09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
 10:00 **Amfitrion Corina** (r)
 11:00 **Profil spiritual** (r)
 12:00 **Café concert** (r)
 12:30 **Parodi Press** (r)
 13:00 **Echipele „Gusti”. Societatea românească, încotro?** (r)
 14:30 **Mari concerte, mari interpreți, mari regizori** (r)
 16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ion Filip
 16:30 **Mapamond cultural – film documentar**
 17:00 **La hanul morăreții.** Emisiune de Dumitru Cucu
 18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 24)
 19:00 **Generația în teniși.** Emisiune de Nicolae Dan Frunteletă
 20:00 **Românul cetățean european.** Emisiune

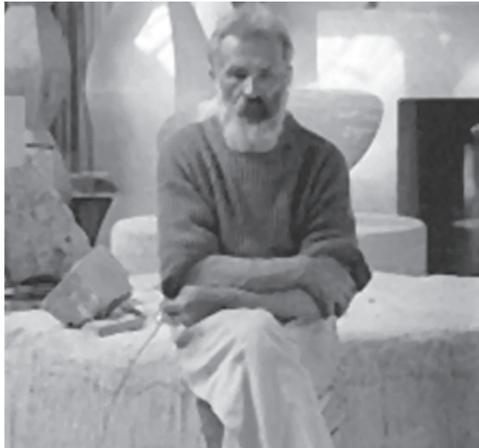
Permanențe românești

Sfântul de la Hobița

Sofia BRATU și Mircea ITU

Înainte de a trece pragul spre veșnicie, profesorul Ion Itu a scris o carte despre Constantin Brâncuși, căreia i-a dat ca titlu metafora prin care îl definește pe sculptor: „Sfântul de la Hobița”. O metaforă nu surprinzătoare, dacă avem în vedere că și alți

deopotrivă el se întruca în valoarea supremă, divinitatea: Florence M. din Chicago îl numise *le bon Dieu*; James T. Farel, scriitor american, afirmă că: „În afară de Shakespeare și Beethoven, [...] mai există un Dumnezeu. Acesta e românul Constantin Brâncuși”; Benjamin Fondane consideră că: „Brâncuși este un Dumnezeu peste materia imanentă”, iar pentru Ilarie Voronca, sculptorul român, Brâncuși, intruchipa „glasul lui Dumnezeu”; „Unda uriașă a lumii”, care i-a dăruit acesteia „o expresie nouă”, așa cum

autorii l-au perceput pe român în același mod. De exemplu, Peter Neagoe a dat romanului său despre Brâncuși titlul *Sfântul din Montparnasse*, prezentându-l ca pe „un sfânt cu preocupări practice de yogin”. Ezra Pound îl plasează în fruntea scrierii sale de valori: „Brâncuși mi s-a părut un sfânt, este primul pe lista mea a valorilor din Ghidul pentru Kulcher, Carola Giedion-Welcker, autoarea primei monografii dedicate sculptorului român, îl aseamănă cu sfântul Francesco d'Assisi printre pășari, vorbind necuvântătoarelor, în timp ce pictorul Modigliani se exprimase cu savoare: „Nu pot să termin portretul tău. Nu pot să te fixez și să te definesc. Ești viclean ca o vulpe. Dar nu te pot picta ca pe o vulpe, fiindcă ai o inimă bună de țaran. Nu te pot picta ca pe un om de știință, deși ești detașat ca orice savant. Ești un bucătar excelent. N-am mâncat nicăieri o friptură de berbec mai bună decât la tine. Cum o să te pictez ca bucătar? Te văd că postești zile întregi până la infometare pentru a atinge stadiul iluminării. Dar cum să te pictez ca sfânt?”

Brâncuși înțelegea sfîntenia prin artă, prin perfecțiunea acesteia și prin responsabilitatea creatorului, prin dorința și obligația sa de autodepășire, de subjugare a spațiului și timpului în care îi este dat să se producă: „Nu este ușor să încerci și să te exerciți pentru a deveni un sfânt. Dacă mă pot perfecționa ca un sfânt, sunt convins că pot obține o măiestrie asupra forțelor naturale pe care nu a descoperit-o încă știința apăsătoare”. Avea încredere în știință, dar cunoștea că graiul nemuririi este, de fapt, graiul spiritului. „Eu am voit să înalț totul dincolo de pământ”, mărturisea artistul.

Același Modigliani sesizează un mare și elocvent adevăr: „Tu ai fațete în figura ta atât de felurite [sublinierea noastră], încât nu pot desena fizionomia esențială”. Probabil că numeroșii autori care s-au aplecat asupra acestui diamant de la Hobița au încercat să surprindă cât mai fidel, dacă nu mai multe, măcar una dintre aceste fațete. Și cu cât se apropiau de lucrul diamant, cu atât mai departe se aflau, căci

preciza T. Arghezi: „Bunul Dumnezeu al artei moderne”, „mână divină”, „păstorul homeric în mijlocul fabuloasei sale turme”, cum l-a definit Georges Salles, directorul Muzeului Național din Paris; „prietenul stelelor și al turmelor” (Jean Cassou); „marele copac” (Auguste Rodin); în „fratele lui Socrate” (Erik Satie) etc. Și pentru că toate aceste fațete trebuia să primească un nume, un singur nume, profesorul Ion Itu le-a numit „Sfântul de la Hobița”.

În celebrul *The Oxford Dictionary Of Saints*, David Hugh Farmer amintește 1500 de sfinți: sfântul Benedict, ocrotitorul Europei, fondatorul vieții monahale pe baza celor trei principii complete: rugăciunea liturgică, lecturile sacre și munca manuală. Sfântul Francesco d'Assisi care i-a ajutat pe sărmani și a elogiat desăvârșita simplitate și iubirea pentru toate ființele de pe pământ. Pe lângă aceștia există sfinți patroni ai artei și arhitecturii, cum sunt Apostolul Toma sau Apostolul Luca.

În creștinismul ortodox sunt nominalizați 4000 de sfinți, majoritatea martiri: sfinți războinici precum Henric al II-lea, ducele Bavariei, împărat al Germaniei, Alexandru Nevski, prinț de Novgorod, care i-a înfrânt pe suedezii pe Neva, pe cavalerii teutoni în mlaștile de la Peipous și a fost sanctificat ca ocrotitor al Rusiei, Henric al Ilandei, Ferdinand al III-lea al Spaniei, care recupează Andaluzia de la mauri și transformă moscheea de la Sevilla în biserică creștină etc.

Noi, românii, avem 46 de sfinți, între care Niceta de Remesiana, apostolul dacilor, și Ioan Cassian, părintele organizării monahale, un mistic între sfinții părinți alungați în Egipt, în deșertul scitic. Din păcate, cazurile consacrate în sfîntenie pe temeiul slujirii Frumosului nu interesează instituțiile

bisericești de la noi. Totuși, prin arta lor, scriitorii și artiștii au adus servicii imense consacării divinului pe pământ. Dintr-un unghi superficial, criteriile pentru a deveni sfânt par să fie doar două: oamenii precucerminici și eroii creștinătății. Și totuși, Ion Itu a avut curajul să completeze nu numai aceste criterii, dar și lista sfinților, adăugându-l și pe „Sfântul de la Hobița”, cel care a înțeles și slujit religia nu prin mistică și călugărie, ca pustnicul Daniil Sihuștru, ci prin unanimitate, prin iubirea aproapei și a neamului său, prin slujirea frumosului, eternului și universalului. Prin viziunea sa, Brâncuși este un sfânt: l-a preocupat omul arhaic românesc, specificul trăirilor sale în raport cu Dumnezeu, a văzut substanțialitatea om-univers. Religiozitatea sa era de tip folcloric, un creștinism cosmic, țărănesc. Prin artă țintea armonia din univers. Artă „personifică aceste forțe divine”, rostea Brâncuși, îi conferă

omului simplu „îndumnezeire”, indiferent de spațiu și timp. A fi în spațiu înseamnă a fi unul lângă altul, a fi în timp înseamnă a fi unul după altul, a fi în dumnezeire este a fi unul într-altul. Subiectul artei este unitatea și bucuria, nu discordia și diferența. Pentru Brâncuși, unitatea reprezenta contopirea dintre ființă și univers, aspect surprins și de Ionel Jianu, care afirmă că, în opera lui Brâncuși, „sentimentul omului este aliat sentimentului cosmic”, iar arta devine expresia umană a acțiunii naturii, ce are menirea de a duce esența cosmică a materiei într-o existență actuală vizibilă. Modalitatea de lucru: materia singură să determine subiectul și forma. Interpretările formaliste ale sculpturii lui Brâncuși au deviat sensul. Sidney Geist excelează în acest aspect.

În întreaga sa creație, Brâncuși a căutat expresia formei magice arhetipale, perfecțiunea, absolutul, adică sfîntenia: „Cumințenia pământului a fost încercarea mea de a da de fundul oceanului cu degetul arător, încercarea de a atinge vechimea, arhaicul”, spunea artistul.

Nevoia de sfîntenie a lui Brâncuși, căci creația și creatorul formează un tot, se condensează în numeroasele fațete ale aceluiași diamant. Creația se naște din mâinile creatorului, se hrănește din spiritul său, iar creatorul respiră prin opera sa, prin veșnicia și universalitatea acesteia, le oferă bucurie tuturor și sacralitate neamului său. Sfîntenia sinonimă cu permanența căutare a formei, a dimensiunii, a proporției, a unghiului, a luminii se degajă și din „mesajul umanist de înaltă spiritualizare” (Ion Pogorilovsch) pe care-l eliberează opera spre a fi ascultat de toți oamenii. Brâncuși a regăsit universalul spiritului din neolitic, „a redescoperit concepția megalitică, cea care nu mai supraviețuiește decât în folclorul religios”, spunea Mircea Eliade.

istoria religiilor ne arată că artistul care înalță monumente megalitice are asigurată nemurirea, atât pentru el, cât și pentru cei cărora le sunt destinate aceste creații. Tocmai de aceea,

„Mulți comentatori care l-au cunoscut direct pe Brâncuși și-l reprezintă ca pe un sfânt cu înclinații pentru filosofile tibetane și indiene, ținând pe noptieră cartea lui Milarepa, ca pe o Biblie de familie. E cazul să-l vedem pe artist acasă la el, între ai lui, deci ca Sfântul de la Hobița (satul său natal) [...] între sfinții de la Tismana mult prea cucernici, purtători de duh și dedați într-un-totul harului Dumnezeiesc”.

într-o ordine cosmică alcătuită *Via sacra*, Brâncuși a ales să înrădăcească capodopera sa la Târgu-Jiu, să re-confere sacralitate spațiului românesc, pământului din care a fost plămădit, din care și-a trase seva atât creatorul, cât și creația sa. El și-a prezentat originile printr-o *Coloană a infinitului*, printr-o centrală *Poarta a sântului*, printr-o enigmatică *Masă a tăcerii și a sfatului*. Le-a oferit tuturor șansa să vadă vizibilul, incontestabilul: simbolul și mitul plaiului mioritic. Marea trecere, sacralitatea, universalitatea, infinitul străbat ansamblul de la Târgu-Jiu.

Sculptorul caută esența dincolo de forme, aspect surprins de Mircea Eliade care, interpretând mesajul *Coloanei infinitului*, afirma: „De l'ancien symbolisme de la Colonne du Ciel, Brâncuși n'a retenu que l'élément central: l'ascension en tant que transcendence de la condition humaine” (Din vechiul simbolism al Coloanei Cerului,

este întâmplătoare. Numai că zborul nu se referă la păsările cerului, ci este o metaforă a scopului vieții omului – eliberarea. Unul dintre aforismele celebre ale sculptorului Brâncuși se referă la zbor: „Eu nu am căutat, toată viața mea, decât esența zborului! Zborul! – ce fericire!...”

Un astfel de proiect necesita un plan bine întocmit, pe lângă schițe în creion fiind păstrată macheta în ghips, de 3 metri înălțime. Edificiul urma să aibă o deschizătură deasupra, fără ferestre și uși, amintind, în acest fel, de vechea arhitectură egipteană. Se intra printr-un pasaj subteran, în interior urma să fie construit și un bazin cu apă, în oglinda căreia păsările măiestre s-ar fi privit. Trei *păsări măiestre* (două din marmură albă și neagră, iar una din bronz) își găseau cuibul în trei puncte cardinale, în ultimul fiind amplasată sculptura din lemn intitulată *Regele regilor. Spiritul lui Buddha*. Aceasta a fost creată după reînnoirea artistului din India.

În mijloc rămănea loc pentru altar. *Stălpul sântului* avea să ocupe un loc central, constituind suport pentru urma cu cenușă a soției lui *maharaja*. Pereții urmau să fie simpli decorați cu fresce albastre simbolizând cerul. Pregătindu-se pentru înălțarea monumentului, Brâncuși a creat un templu din lut ca preambul și o schiță pentru fresca din interior. Însă *maharaja* era bolnav și a zăcut mult timp la pat, fără să-l primească pe oaspetele său când acesta a sosit în India. Brâncuși a locuit în palatul lui *maharaja* timp de o lună. Apoi, fiindcă gazda tot nu-l primea, românul a hotărât să se întoarcă la Paris.

Trei impedimente majore au stopat realizarea proiectului din India: 1) boala lui *maharaja* la sozirea lui Brâncuși în India; 2) moartea soției lui *maharaja*, căreia îi fusese dedicat templul, ceea ce a determinat modificarea funcțională din monument al iubirii în monument funerar; 3) criza financiară a lui *maharaja*, determinând epuizarea completă a fondurilor alocate construirii templului. Nerealizarea proiectului poate fi interpretată atât tragic, ca încheierea creației sculptorului, dar și luminos, ca un final deschis.

Zborul, ilustrat prin *Măiestre*, însemnă pentru Constantin Brâncuși „desprinderea de materialitate și cuprinderea cosmică”, așa cum susține Carola Giedion-Welcker, în cele din urmă sufletul ajungând pe tărâmul eliberării, al tineretii fără bătrânețe și vieții fără de moarte. A grăit Constantin Brâncuși: „Am făcut pași pe nisipul mișcător al eternității”. Dar ceea ce nu a reușit să facă în India, a realizat pe pământul natal, la Târgu Jiu, unde simbolul meditației, al veșniciei este redat prin *Masa tăcerii*, masă la care Noica îi vede reiniți pe dacia pe care îi purtăm în sânge, pe lucrătorii, țărani, ciobanii români care, adoptând, probabil limbajul universal, tăcerea, se sfătuesc; în urma acestui sfat, se nasc alte simboluri, cel al dragostei, reprezentat de *Poarta sântului* și cel al absolutului, infinitului, al ascensiunii permanente a generațiilor prin *Coloana infinitului*. Coloana, totalitatea păsărilor, arpiilor, zborul vertical încorporează visul creatorului, infinitul spiritului și al materiei. Această coloană, ca și celelalte minunății pe care le-a dăruit umanității, îl ajută în zborul său către țara sfinților, acolo unde profesorul Ion Itu i-a găsit locul, căci „Brâncuși a fost legat de sacralitate prin determinări mai adânci, prin reverberațiile opereii lui în eternitate. El a lucrat opera sa, animat de dorința de a înalța totul dincolo de pământ, înțelegându-se pe sine desprins din lucrurile lumii acesteia, de propriul său trup, printre lucrurile esențiale.”

„Frunza vieții” – în patrimoniul Muzeului Banatului

Cu ocazia Simpozionului Național: 70 de ani de la inaugurarea ansamblului monumental „Calea eroilor din Târgu-Jiu”, Aurel Turcuș, un neobosit cercetător al opereii brâncușiene, a adus în atenția auditorului un fapt inedit: în patrimoniul Muzeului Banatului din Timișoara se află o lucrare ce poartă numele „Frunza vieții” și care, după cum afirmă domnul Aurel Turcuș, este creația sculptorului din Hobița; se pare că Brâncuși i-a dăruit această lucrare lui Traian Vuia, când se aflau la Paris. Românii au avut șansa de a intra în posesia ei odată cu recuperarea mai multor obiecte care i-au aparținut lui Traian Vuia. (Lect.univ.dr. Sofia Bratu)

„Fără inimă – nu există artă”

Constantin Brâncuși s-a născut în 1876, în satul Hobița, județul Gorj.

La vârsta de 9 ani a plecat de acasă și a lucrat timp de 6 ani ca băiat de prăvălie în Craiova.

În 1889, după ce a absolvit Școala de Arte și Meserii din Craiova, Brâncuși a intrat la Școala de Arte Frumoase din București. Artistul a studiat temeinic modelajul și anatomia.

Dintre sculpturile din această perioadă, *Ecorseul*, realizat în 1902, a fost cumpărat de școala și a servit drept model de anatomie pentru mult timp. Această lucrare denotă o excelentă cunoaștere a anatomiei.

În 1903 a primit prima comandă, bustul Generalului Carol Davila, fondatorul școlii medicale din România. În perioada școlii a obținut mai multe premii, dintre care o mențiune pentru bustul *Vitellius*, și o medalie de bronz pentru bustul *Laocoon*.

În această perioadă, Brâncuși este captivat de opera lui Auguste Rodin (ale cărui concepte îi entuziasmau pe avant-gardiști și îi indignau pe academicienii) și de mișcarea artistică din afara granițelor României, ceea ce îl determină să plece la Paris.

Plecând pe jos, cu sacul în spate, ajunge la München în 1903 unde rămâne până în primăvara anului 1904, când își reia drumul spre Paris, unde ajunge în jurul datei de 14 iulie.

1904 – 1906 urmează cursurile Școlii Naționale de Arte Frumoase, în atelierul lui Antonin Mercier.

În 1906 expune pentru prima dată la Paris, la *Salonul Societății Naționale de Arte Frumoase* și apoi la *Salonul de Toamnă*.

Primele sale lucrări, în stil clasic, emanând o energie puternică, stau sub semnul influenței lui Rodin. Brâncuși a lucrat un timp ca practician în atelierul lui Rodin, apoi l-a părăsit pentru a-și găsi propria identitate, spunând: *nimic nu poate crește la umbra arborilor mari (la umbra unui stejar nu poate crește nici un alt copac)*.

În această perioadă își dezvoltă propriul stil. Trei ani după sosirea la Paris, sculptează *Rugăciunea* – statuia unei fete ingenuitate. Această lucrare reprezintă prima etapă a evoluției sale spre simplificarea formelor. În același an, el abordează tehnica tăierii directe a pietrei pentru sculptura *Cap de fată* și explică: „reală este esența lucrurilor nu forma lor exterioară”.

Influența lui Rodin se face simțită pentru ultima oară în prima versiune a *Muzei adormite*, din 1908 (o față de femeie sculptată într-un bloc de marmură cu o formă nedefinită). În același an, Brâncuși realizează prima sa operă majoră, *Sârutul*, în care doi tineri îmbrățișați formează un bloc cu linii simetrice. În 1910, Brâncuși realizează o nouă versiune a *Muzei adormite* (de această dată în bronz, cu trăsăturile reduse astfel încât să sugereze

forma unui ou. Această versiune este reluată de artist după 1912 în numeroase rânduri, fiecare variantă având mici variații.)

În 1912, Brâncuși primește primul premiu pentru sculptură la *Salonul de la București*. Un an mai târziu, operele sculptorului român sunt prezente în șase mari orașe ale lumii: New York, Paris, Chicago, București, München și Londra. Participă la expoziția *Armory Show* din New York cu cinci lucrări, printre care și *Mademoiselle Pogany*, un bust stilizat care va avea numeroase variante până în 1933. Devenit cunoscut în Statele Unite, Brâncuși a găsit un număr de colecționari care îi achiziționau operele.

În 1918, sculptează în lemn prima variantă a *Coloanei Infinitului*.

În 1920, participă la *Salonul Independenților* cu *Principesa X*.

În 1922, a sculptat prima variantă a *Peștelui*, în marmură, și *Tors de tânăr*, în lemn.

În 1924, se întoarce pentru prima dată în România.

În 1926, vizitează Statele Unite pentru o expoziție personală, cuprinzând 71 de lucrări, la *Brunner Gallery*. Forma foarte abstractă a *Păsării în Spațiu* l-a implicat pe Brâncuși într-un proces de doi ani cu Autoritățile vamale ale Statelor Unite, care i-au taxat lucrarea ca pe o componentă a unui piese industriale, l-au acuzat chiar ca a încercat să o introducă clandestin în Statele Unite, deoarece lucrările de artă erau scutite de taxe vamale. În 1928, câștigă procesul, iar ca omagiu, pe cartelele pilotilor americani, apare *Pasărea în spațiu*.

Maharajahul din Indore îi cere să realizeze un *Templu al Meditației*, în care să fie amplasate trei *Păsări în spațiu*, una din bronz, una din marmură albă și una din marmură neagră. Acest proiect nu a fost nicodată realizat.

În 1935, i se propune realizarea unui monument la Târgu Jiu, în cinstea eroilor Primului Război Mondial. **Complexul sculptural** va fi inaugurat în 1938.

În urma refuzului Academiei Republicii Populare Române de a accepta poziția testamentară prin care Brâncuși îi lasă moștenire operele din atelierul său din Impasse Ronsin, în 1 august 1951, sculptorul depune pașaportul românesc și cere cetățenia franceză, pe care o obține în 1952. El lasă atelierul și tot patrimoniul său artistic țării sale de adopție.

În anii 1955 – 1956 a avut o serie de expoziții retrospective.

La moartea sa, 1957, Brâncuși a lăsat operele din atelierul său Muzeului de Artă din Paris, cu condiția ca atelierul să fie refăcut în întregime în cadrul muzeului.

Opera sa poate fi admirată în colecții particulare de artă și în muzee din toată lumea: – Museum of Art, Philadelphia; – Solomon R. Guggenheim Museum, New York; – Musee d'Art Moderne, Paris; – Muzeul Național de Artă, Craiova; – Muzeul Național de Artă, București; – Smithsonian Institution, Washington D.C. Printre cei mai mari colecționari ai operelor lui Brâncuși se numără: *John Quinn, Katherine Dreier, James Johnson Sweeney, Katherine Louise și Walter Aren*. (Sursa: www.brancusi.ro)